

čtvrtletník / zima 2016 - 2017
od Stožce po Rožmberk

LIPENSKO

tipy na výlety
novinky
historie
příroda
lidé

Cena 78 CZK

Hotel Relax

Dolní Vltavice

Lipensko

PÁRTY STAN 10 x 25 m
ZASTŘEŠENÝ VENKOVNÍ BAR S KRBEM
NOVÉ MOLO S PŘÍSTAVIŠTĚM PRO LODĚ A JACHTY

NEJKRÁSNĚJŠÍ
VÝHLED NA JEZERO

www.hotelresortrelax.cz

Vážení čtenáři,

ti, kdo jste viděli první číslo turistického čtvrtletníku Lipensko, tak víte, že úspěšnou premiéru máme zdárně za sebou. Ani jsme se nenadáli a máme tu druhé číslo. Podle zájmu a pozitivního ohlasu se zdá, že jsme se časopisem trefili do prázdné mezery potřeb místních obyvatel i návštěvníků jedinečné oblasti Lipenska. Z příjemných reakcí Vás čtenářů jsme zjistili, že si na stránkách prvního čísla našli to své jak trvale žijící obyvatelé Lipenska, kteří jsou svázáni s nelehkou historií příhraničního regionu, tak zároveň časopis přinesl mnoho inspirací a podnětů pro návštěvníky, kteří na Lipensko přijíždějí za rekreací, odpočinkem, výlety či sportem.

Zdá se, že příběhy, fotografie, reportáže, rozhovory, historie a tipy na výlet z oblasti Lipenska zahrnující území Stožce po Rožmberk Vás baví a inspirují. Vážíme si toho a děkujeme! I proto jsme se s chutí

pusťli do druhého pokračování, kterým vám do nadcházející zimní sezóny přinášíme novou dávku informací, fotografií, ale i přírody a kulinářských specialit. Budeme moc rádi, když vám druhé číslo Lipenska zpestří často dlouhé zimní večery a budeme se třeba i těšit na inspiraci do čísel dalších. Toto vydání vychází v době Vánoc, před začátkem Nového roku 2017. Proto mi dovoluňte, abych Vám všem, příznivcům Lipenska, popřál vše nejlepší! Přeji Vám, aby rok 2017 byl rokem příjemným, rokem, který strávíte ve zdraví, a kdy naleznete čas pro své bližní, pro radost z přírody a pro zážitky z výletů, které podniknete, jistě nejenom do krásné oblasti Lipenska, které se rozprostírá od Stožce po Rožmberk. Budeme moc rádi, když Vás skrze řádky časopisu Lipensko budeme moci rokem 2017 bavit a provázet.

Za celou redakci
a Turistický spolek Lipenska
Jiří Mánek

ZIMNÍ JACHTING NA LIPNĚ

ČTĚTE NA STRANĚ 18

OBSAH

26

PARALYMPIJSKÝ
VÍTEŽ POMÁHÁ NA LIPNĚ
HANDICAPOVANÝM

02

30

TMA NA LIPENSKU, ZDRAVÝ
DŮVOD K NÁVŠTĚVÁM
A DOVOLENÝM

42

NA LIPNĚ SE KONAL NEJVĚTŠÍ
ZÁVOD V LOVU DRAVÝCH RYB
V ČESKÉ REPUBLICE

76

TŘÍSTOLIČNÍK, HORA
S TRŮNY TŘÍ KRÁLŮ

86

VÍTKŮV HRÁDEK,
MÍSTO KDE STRAŠÍ
ŽLUTÁ PANÍ

LIPENSKO

Čtvrtletník, lifestyleový turistický magazín z oblasti Lipenska, od Stožce po Rožmberk / Editor: Jiří Mánek / Šéfredaktor: Pavel Pechoušek / Korektury: Petr Kučera / Redakční rada: Adéla Černá (Černá v Pošumaví), Petr Čmerda (Volary), Hynek Hladík (Prachatice), Regina Houšková (Přední Výtoň), Kateřina Hudečková (TSL), Ivo Janoušek (Český Krumlov), Jiří Mánek (TSL), Antonín Mrázek (Rožmberk), Jan Palkovič (Č. Krumlov), Petr Studnička (Praha), Jan Straka (Vyšší Brod), Marie Šotolová (Boletice), Tereza Wilzingová (Frymburk) / Design a DTP zpracování: David Plouhar, MONELLO design atelier / Barevné korekce a retuš: Jiří Kořan / Inzerce: Jiří Mánek, tel.: +420 731 530 475, jiri.manek@tslipenska.cz / Objednávky a předplatné: Kateřina Hudečková, tel.: +420 776 699 074, e-mail: katerina.hudeckova@tslipenska.cz / Vydavatel a adresa redakce: Turistický spolek Lipenska, IČ: 05044791, Loučovice 51, 382 76 Loučovice, e-mail pro korespondenci: jiri.manek@tslipenska.cz, www.tslipenska.cz / Tisk: Typodesign, s.r.o. / Číslo vychází 17. 12. 2016, zima 2016, ročník 1 / Evidenční číslo: MK ČR E 22644 / ISSN: 2533-4514 / Přetisk a jakékoli šíření povoleno pouze se souhlasem vydavatele. / Prodejní cena výtisku: 78 Kč

STAVĚL JSEM LIPNO

TEXT PAVEL PECHOUŠEK FOTO TURISTICKÝ SPOLEK LIPENSKA

Karel Matzner byl v polovině 50.let hlavním stavbyvedoucím lipenské podzemní hydrocentrály, poté pracoval jako hlavní inženýr výstavby Nechranické přehrady u Chomutova, Vodního díla Želivka a přehrady Vrchlice u Kutné Hory. Kariéra roditelého Budějčáka pokračovala při budování pražského metra.

Pracovat na lipenské přehradě byl pro Karla Matznera první úkol po studiu na ČVUT. „Jít jinam než na Lipno mě po škole ani nenapadlo. Dostat se tam bylo jednoduché. Nikomu ze spolužáků se na Lipno, které bylo mrtvým pohraničním územím, tehdy nechtělo,“ uvedl Matzner. „Já měl touhy zcela opačné. Přirozeně, jak jinak?! Jsem křtěný Vltavou a od nejútlejšího dětství jsem jezdil s rodiči na ryby a v zimě

na lyže na Šumavu,“ uvedl. Navíc studoval speciálně tzv. velkou vodu a energetiku, tedy přehrady a energetické využití vodních toků. Dnes 87 letý stavař a sportovec, který žije ve Zvoli u Prahy, strávil na Lipně léta 1953 až 1961.

Nyní se k Lipnu krátce vrátil, když zde pokřtil uni-kátní knihu „Lipno, krajina pod hladinou“, která připomíná dnes zatopené vesnice a život v nich.

Zdeněk Zídek a Karel Matzner na křtu knihy Lipno, krajina pod hladinou.

Lipno a další Matznerovy stavby

Vodní nádrž Lipno má zemní hráz s betonovým přelivným objektem. Je to naše jediná podzemní hydrocentrála, tzv. severského hlubinného typu, s 3,5 kilometru dlouhým odpadním tunelem směrem k Vyššímu Brodu. Přehradní jezero a rozloze až 4870 ha dosahuje délky vzdutí 48 km. Dalším vodním dílem, jehož stavbu Matzner po několik let řídil, byly Nechranice na Chomutovsku v severních Čechách. Do jeho zemní hráze dlouhé 3280 metrů bylo navedeno přes 9 milionů metrů kubických zeminy. A současně jako hlavní inženýr stavební správy zahájil a dovedl ke kolaudaci Vodní dílo Želivka, I. etapa, která po dokončení celého díla zajišťuje vodu pro Prahu. Součástí Želivky je velká úpravná voda, přes 50 km dlouhý štolový přivaděč do dvoustotisícových vodojemů ve Vestci. Zároveň v té době bylo vybudováno i Vodní dílo Vrchlice na Kutnohorskú, což je jedna z mála klenbových železobetonových hrází u nás o výšce 40,80 m a délce v koruně 131,80 m.

Se svou tehdejší manželkou nastoupil na stavbu Lipna v jejích počátcích, hned po škole, v květnu 1953. Prvním úkolem bylo dostavět staveništní laboratoř, vybavit ji přístroji a uvést do provozu. Stalo se a předal ji manželce, která ji pak v letech výstavby vedla.

Sám byl povolán na vojnu a po ní se stal stavbyvedoucím vtokového objektu včetně vtokových zakřivených tunelů do tlačných šachet přivádějících vodu na turbíny hydrocentrály. Po dokončení vtokového objektu byl jmenován tzv. technickým vedoucím a později hlavním stavbyvedoucím podzemní hydrocentrály vestavěné do kaverny v hloubce 160 m pod povrchem. „Tu jsem po třech letech, v roce 1961, dovedl ke kolaudaci spolu s ostatními podzemními objekty. Povrchové objekty jako například přeložky silnic, rozvodna nebo terénní úpravy se kolaudovaly postupně. Kolau-

dace podzemí byla konečnou tečkou za výstavbou Vodního díla Lipno,“ dodal.

Na této stavbě se vystřídalo údajně na 27.000 pracovníků a brigádníků. „Makat“ na Lipno se často chodilo spíše za trest, sem tam přišel některý specialista i pro výdělek. Nejlépe placení byli podle Matznera raziči, těch nebylo nikdy dost. Jezdili sem zkušební party ze Slovenska, a to po skončení tehdejších ražeb železničních tunelů. Pracovali tu i takoví lidé, kteří se Karlu Matznerovi vryli do paměti. „Například Slovák propuštěný ze sovětského gulagu po odstavení Stalinova pobočníka Beriji v Sovětském svazu. Nebo také chudák, který utekl z Československa do Kanady, kde mu při práci v lese umrzly prsty na obou nohách. Vrátil se na amnestii a každý víkend jezdil za sestrou do Plzně, kam však obvykle nedojel. Opil se už v Budějovicích, odkud mi ho v pondělí zas poslali zpět,“ vypráví.

„Jsem křtěný Vltavou a od nejútlejšího dětství jsem jezdil s rodiči na ryby a v zimě na lyže na Šumavu,“ říká Karel Matzner

Stavba lipenské přehrady na řece Vltavě. Archiv Manželů Marty a Milana Doležalových z let 1955-1958.

Závěrečná do fakturace po dokončení Lipenské nádrže přinesla podniku Vodní stavby přes 600.000 korun. Na tehdejší dobu veliké peníze. V době plánovaného hospodářství to vzbudilo rozpaky.

„Nebylo tak jednoduché, získat od investora peníze, když to nebylo v plánu! Často tu historku vyprávím a budí vždy zaslužený smích. Dopustil jsem se tzv. plánovací nedisciplinovanosti, jak mi sdělili ve vedení stavební správy Vodních staveb,“ řekl. „Peníze se přirozeně do plnění plánu podniku hodily, ale co se mnou? Nakonec se to obešlo jen s jakousi rozpačitou domluvou. Byl to typický příklad absurdity řízení hospodářství tehdejší doby,“ doplnil.

Okolí lipenské přehrady s dneškem podle jeho slov nelze srovnávat. Hlavní zábrana tu byla – hraniční pásmo. „Panství péesáků. Chodili jsme s tehdejší manželkou na výlety, jezdili na lyžích – ale vše jen po levém břehu Vltavy. Pravý byl zapovězený,“ řekl Matzner s tím, že hlavním společenským životem pro něj i jeho manželku byl na Lipně sport. Při vhodných příležitostech vyjížděli do Lenory nebo aspoň k Soumarskému mostu a na kajaku sjížděli Vltavu až na Lipno.

Po odchodu z jihu Čech začal roku 1971 pracovat ve funkci vedoucího odboru realizace metra u nového podniku Metrostav, který vznikl ze státního podniku Vodní stavby vyčleněním 1800 zaměstnanců. Od roku 1981 byl technickým asistentem podnikového ředitele Metrostavu. V letech 1987, 1988 a 1989 se vždy na tři měsíce vydal do Alžírka, kde se Metrostav měl tehdy případně podílet na stavbě metra v hlavním městě Alger.

Ke koníčkům Karla Matznera patří veteránská atletika (tj. atletů nad 35 let), především vytrvalostní běh. Po roce 1990 založil a stal se později předsedou Sdružení veteránů Českého atletického svazu. Dosud je jeho čestným předsedou.

Karel Matzner o sobě

Je mi teprve 87 let, jsem ženat, mám 4 vlastní a dvě vyženěné děti. Ke koníčkům asi možno taky uvést mou publikační činnost. Jako spoluautor a odborný redaktor jsem se podílel na vydání pěti knih o metru, byl jsem přes deset let šéfredaktorem bilingvního časopisu Tunel. Byl jsem odborným poradcem, spoluautorem komentářů, scénářů a průvodcem při natáčení po stavbách metra, dvou celovečerních filmů: Lidé z metra, Píseň o stromu a růži a krátkých filmů: Tunely pod městem, Stanice za městem, Koleje pod Prahou, Stavíme pražské metro, sběrných filmů 1985 – 1987. Letos mi vyšla ilustrovaná publikace Toulky historií veteránské atletiky.

ZIMNÍ NOVINKY A VÍCE ZÁBAVY VE SKIAREÁLU LIPNO

TEXT PAVEL PECHOUŠEK FOTO SKIAREÁL LIPNO

Provozovatelé Skiareálu Lipno vylepšili podmínky pro lyžování, které umožnily zahájit zimní sezonu již začátkem prosince. V rámci nových investic bylo vylepšeno technické zázemí, byla pořízena další sněžná děla a rozšířena byla i dětská sjezdovka Lišáka Foxe.

Více než 30 milionů korun investovali provozovatelé Skiareálu Lipno v Lipně nad Vltavou do jeho modernizace. Oficiální start zimní sezony v nejnavštěvovanějším areálu na jihu Čech byl plánován se slavnostním zahájením na 17. prosince 2016. Díky příznivým podmínkám se však nové tratě otevřely ještě o 2 týdny dříve. „Investovali jsme do posílení, modernizace a automatizace zasněžovacího systému,“ uvedl jeho ředitel Petr Dušek. „Nakoupili jsme 11 nových sněžných děl, která rozšířila flotilu na celkových 59 kanonů,“ dodal. Provozovatelé areálu si od investice do zasněžovacího

systému, která zahrnovala mimo jiné i posílení a revitalizaci rozvodů tlakové vody, slibuje větší sněhovou jistotu a rychlejší spuštění provozu. „Posílený zasněžovací systém nám umožní okamžitou reakci na vhodné klimatické podmínky pro zasněžování. Při teplotě -1,5 °C jsme schopni spustit provoz skiareálu během zhruba 72 hodin, během kterých připravíme síť sjezdových tratí a přivítáme první lyžaře,“ řekl vedoucí střediska provozu Antonín Kolář.

Návštěvníci se mohou během sezóny těšit na více zábavy, víkendová zpestření v podobě lyžařských a

snowboardových závodů pro veřejnost, zábavných akcí pro celou rodinu, nebo na testy nového sportovního vybavení. Pro nejmenší lyžaře si oblíbený masťot Lišák Fox připravil spoustu animačních programů a dobrodružství.

Pro návštěvníky zimního Lipna jsou nachystány i další novinky. K současné nabídce více jak 11 km sjezdovek, která byla v loňské sezoně rozšířena o novou trať Vyhlídka, přibude například i 500 m dlouhý úsek s brankami pro slalomové disciplíny nazvaný K Yettimu. Další novinkou je skicrossová trať designovaná týmem Evy Samkové. Její profil je nastaven tak, aby si jí užili děti i dospělí. Pro děti je nově

rozšířena i sjezdovka Lišáka Foxe, na které budou umístěny herní a zábavné prvky. Úpravami prošel také Snowpark Lipno, který kromě terénních úprav pro skoky nabídne i část pro začátečníky a výuku. „V novém Snowparku Lipno jsme dbali na komplexnost. Vytvořili jsme část určenou pro začínající jezdce, kde jsou umístěny nízké překážky a malé skoky. Když si na nich natrénujete první krůčky ve freestylu, můžete pokračovat na větších překážkách a dál rozvíjet svůj styl. Větší překážky nově stavíme na terénních platformách, které umožní pohodlné a bezpečnější dopady,“ uvedl Vojen Smíšek ze společnosti Lipensko, který se na novém konceptu snowparku podílel.

Při teplotě -1,5 °C jsme schopni spustit provoz skiareálu během zhruba 72 hodin, během kterých připravíme síť sjezdových tratí a přivítáme první lyžaře,“ řekl vedoucí střediska provozu Antonín Kolář.

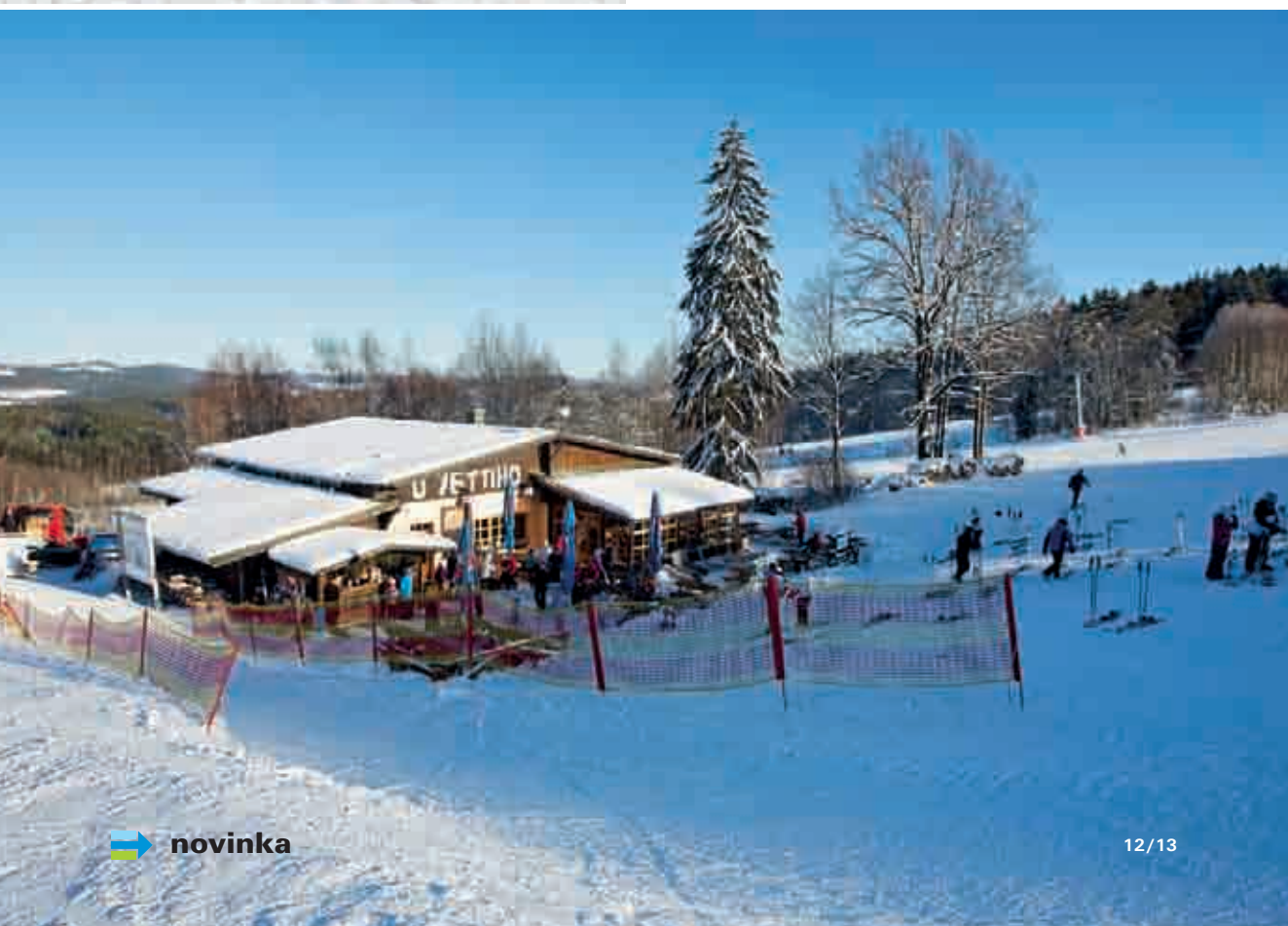
Novinky v lyžařské škole Skischool Lipno

- výuka základu freestylu na lyžích a snowboardu
- nově instalovaný dětský vlek ve snowparku
- bonusem k pětidenní výuce dětí je hodina výuky pro dospělého zdarma
- sobotní lyžařská škola formou příměstského tábora

Pobyt na Lipně může každý prožít se spoustou výhod. Stačí k tomu použít kartu hosta Lipno.card a získat třeba zvýhodněné skipasy, vstupy na Stezku korunami stromů a další akční nabídky.

Více než 11 km sjezdovek, 3 čtyřsedačkové lanovky a pojízdné koberce v dětských výukových hřištích Fox Park a Bambini Park. Každý den jsou připraveny animace pro děti s Lišákem Foxem.

Občerstvení v jedné z provozoven Lipno Gastro. Celou oblast Lipenska navíc propojuje pohodlný skibus, který je zdarma. Jeho linky vedou i do vzdálených obcí jako Černá v Pošumaví nebo Vyšší Brod.

Areálu poskytuje i komfort v podobě bezplatného parkoviště u nástupu lanovky, vlastní půjčovna a servis lyžařského a snowboardového vybavení INTERSPORT Rent a prodejna sportovního oblečení a doplňků.

„ZAMRZLÉ“ LIPNO LÁKÁ ŘIDIČE KE ZKRACOVÁNÍ CESTY

TEXT ADÉLA ČERNÁ FOTO HZS JČK

Zamrzlé Lipno láká motoristy ke zkracování si cesty, ne vždy se však takový výlet podaří. Někdo se propadne již na začátku, jiný zas ke konci své krátké pouti, naštěstí se málokdo prolomí přímo uprostřed ledové zkratky. Kdyby k tomu však došlo, naděje na bezpečný návrat domů jsou opravdu mizivé.

Lipenský fenomén zkratek po ledě. Teploty kolem 20 °C pod nulou, vydatný a dlouhodobý mraz, nadmořská výška 729 metrů nad mořem, to vše jsou podmínky pro zamrznutí přehrady přímo ideální. Když se zima takřikajíc povede, dosáhne ledová křusta dokonce i dvaceticentimetrové tloušťky. Na takovou sílu ledu už si bez problémů troufne vjet i traktor jako tomu bylo v prosinci roku

1996. Pětašedesátiletý důchodce z osady Valtrov si jel pro naftu a pro pivo. Nedojel, naštěstí nehodu přežil bez zranění, traktor ale ponořil až do šestimetrové hloubky. Není to zdaleka ojedinělý případ.

Přejíždět zamrzlé Lipno si řidiči – především ti místní zkoušejí v podstatě každoročně, když je síla ledu zdánlivě dostatečná. Důležité je slovo zdánlivě – Lipno je charakteristické tím, že jeho pravý břeh

Lipno je charakteristické tím, že jeho pravý břeh v některých částech lemují rozsáhlá rašeliště. Led je kvůli tomu porézní a velmi křehký.

v některých částech lemují rozsáhlá rašeliniště. Led v těchto místech je díky tomu porézní a velmi křehký, jeho nosnost je výrazně omezena. To je také velmi často příčina prolomení vozu. Kromě malé tloušťky nebo poréznosti ledu jsou dalším důvodem prolomení také přítoky, které narušují kvalitu ledu. Potok ústící do Lipna se stal osudným třeba právě dvojici cizinců, kteří si krátili cestu v místě, kde přes léto funguje přívaz – mezi Frymburkem a Frýdovou. Lipno ještě překonali bezpečně, na frýdovské straně ale sjeli mimo trasu přívazu a propadli se kousek od břehu. I tato nehoda se naštěstí obešla bez vážnějšího zranění.

Kuriózní jsou i situace, kdy se řidič po prolomení tak vyplaší, že opustí vůz a uteče daleko od místa nehody, a nikdo neví, zda v autě nedošel konce; to se stalo v roce 2008. Řidič terénního BMW se pak na místo nehody vrátil, zkracovat si cestu přes Lipno už ale zřejmě nebude, zkušenost s prolomením 30 metrů od břehu otřese i těmi nejotrlejšími.

Prolomené vozidlo pak musí vyprošťovat hasiči a hrozí také kontaminace vody. Lidská nepoučitelnost a ochota riskovat vlastní zdravím a životem je nemsylně bezmezná. Chuť si čas strávený na cestě zmenšit, třeba i o hodinu je mnohdy silnější. Nejčastěji si cestu lidé zkracují z Frymburku do Frýdavy, aby se vyhnuli objíždění přes Lipno nad Vltavou, a také mezi Horní Planou a Bližší Lhotou. Tam je zkratka výrazná – silnice přes Novou Pec je o 20 kilometrů delší, po ledě je to pouhých 300 metrů. Kdo by to zkratka aspoň nezkusil?

Zatím se ještě nikdo z řidičů, kteří se pokoušeli neúspěšně překonat zamrzlé Lipno, neutopil. Prolomila se již spousta osobních aut, zmíněný traktor a dokonce i cisterna. Vždy, když led na Lipně dosáhne tloušťky alespoň 15 cm, někdo na něj vyjede. Jsou známy i případy, kdy ledovou pokrývku Lipna překonal řidič s malým osobním vozem z Dolní Vltavice až do Frymburku. To je však doslova husarský kousek a rozhodně se nevyplácí jej napodobovat. Led byl v té době abnormálně silný a pevný v celé délce Lipna. Že se o takovém výkonu nikdo z hlavních večerních zpráv v televizi nedozvěděl, bylo jen díky tomu, že se nikomu nic nestalo.

Lidé si cestu přes zamrzlé Lipno zkracují již více než 40 let. Chodcům stačí síla ledu přibližně 7 cm, pro osobní auto je potřeba více než jednou tolik. Každoročně se někdo prolomí. Lipno je v tomto ohledu zkratka jedinečným fenoménem. Je největší přehradou v Čechách, obklopuje jej panenská příroda a v zimě je jedinou vodní plochou, která láká motoristy k hazardním zkratkám po ledě.

...zkušenost s prolomením 30 metrů od břehu otřese i těmi nejotrlejšími.

Jsou známy i případy, kdy ledovou pokrývku Lipna překonal řidič s malým osobním vozem z Dolní Vltavice až do Frymburku.

NA LIPNĚ BUDE EVROPSKÝ ŠAMPIONÁT LEDOVÝCH JACHET

TEXT ADÉLA ČERNÁ FOTO PAVLÍNA SOUKUPOVÁ

Začátkem roku 2017 bude kemp Jestřábí I. v Černé v Pošumaví hostit Mistrovství Evropy ledových jachet, pořadatelem bude zdejší Yacht Klub. Na ledě budou klouzat desítky jachet.

Zamrzlá vodní plocha lipenské přehrady nabízí milovníkům zimních sportů nejen dokonalé podmínky, ale i výhled na nádherná panoramata šumavské krajiny, která celou přehradu obklopuje. Řekneme-li slovo „jachting“, většině z nás se vybaví rozlehlá vodní plocha, vítr ve vlasech, sluncem prozářená paluba a odletující kapičky vody od přídě lodě, která krájí zpěněné vody. Jinak je tomu ovšem u ledového jachtingu, je to technicky náročný sport, kde se každá chyba může velmi ošklivě vymstít.

Lipenská přehrada je nejen největší vodní plochou v Čechách, ale i poměrně vysoko položenou přehradní nádrží. Nadmořská výška v místě koruny hráze dosahuje hodnoty 729 metrů nad mořem. To vše dohromady přímo vybízí k provozování takových sportovních aktivit, pro které je podmínkou rozlehlá souvislá ledová plocha. Mezi takové sporty patří nordic skating, snowkiting nebo právě ledový jachting.

Jak taková ledová jachta vypadá? Nečekejte žádnou poezii, jde o malý kokpit pro pilota opatřený relativně dlouhými ledovými „bruslemi“, doplněný o stěžeň s plachtou a kormidlo. Princip ovládání je podobný jako u malé plachetnice, dosahované rychlosti při pohybu na ledu jsou však závratné. Lipno je tedy tou pravou plochou pro tento velmi nevšední zimní sport. Samozřejmostí je helma velmi podobná těm, které používají třeba bobisté, a kvalitní oblečení, ve kterém tělo sportovce neprochladne.

Jezdec musí mít zkušenosti s ovládáním plachet a charakteru řízení plachetnice z klasického jachtingu, k tomu ještě přidejte i skvělou orientaci v prostoru, co nejpřesnější odhad vzdáleností a velkou dávku předvídativosti a získáte tak jedinečný profil „ledového“ jachtaře. Kokpit na ledových nožích klouže závratnými rychlostmi a brzdami nedisponuje, jezdec tak musí umět včas a správně

reagovat, aby se vyhnul překážce, jinému jezdcí nebo aby dokázal bezpečně a včas zastavit nebo změnit směr jízdy.

„Když jsou ideální větrné podmínky, led je stabilní, čistý a hladký, dá se jet i přes 100 km/h, to pak jezdec nesmí udělat sebemenší chybu. Zrovna vloni jsem se při jedné z rozjížděk srazil s jiným závodníkem a měl jsem štěstí, že to odnesla jen brusle a nikomu se nic nestalo, i tak se ale při nárazu ohnula 6 mm tlustá nerezová ocel téměř do

stupovalo nad úroveň ledové plochy; ve velké rychlosti ho to vymrštilo do vzduchu a po pádu mu kormidelní páka přesto, že měl helmu, prořízla tvář. Musel do nemocnice na šití a delší dobu jezdit nemohl. Naštěstí se mu ale nic vážnějšího nestalo, kdyby však na poslední chvíli nezareagoval na naše varování, mohlo vše dopadnout úplně jinak,“ popisuje relativně nedávnou událost instruktor kitingu Petr Beneš, který se v době nehody zrovna proháněl po ledě s drakem. O zážitky podobného

„Když jsou ideální větrné podmínky, led je stabilní, čistý a hladký dá se jet i přes 100 km/h, to pak jezdec nesmí udělat sebemenší chybu,“ říká David Křížek.

pravého úhlu. Tenkrát mě doslova polil mrazivý pot, najet trochu jinak, mohli jsme skončit moc špatně,“ popisuje své zážitky ze závodů přední český jachtař David Křížek.

Jezdec je v kokpitu tak nízko nad ledem, že rozhled má jen velmi omezený, nezdá se tak může stát, že snadno přehlédne nějakou nepříjemnou nerovnost, trhlinu nebo i díru v ledu. „V roce 2014 jsme tu dokonce měli nepěkný úraz ledového jachtaře, který přehlédl velké ledové zvrásnění, jež vy-

druhu v tomto sportu skutečně není nouze, další z dnes již úsměvných historek jednoho ze závodníků vypráví, jak pilot takovéto jachty zaměnil velký kus chybějícího ledu na vodní hladině za odhrnutou ledovou plochu. „V té rychlosti to zkrátka vypadalo jako kus čistého ledu, když jsem zčistajasna zajel pod vodu, uvědomil jsem si, že je zle, rychle z kokpitu vyplaval a vyškřábal se zpět na led. Byla to klika, mohl jsem zajet dál pod led nebo hluboko do vody a už bych tu nebyl,“ objasnil dramatický boj o život jeden ze závodníků.

LIPNO ICE MARATHON ANEB PROČ PRÁVĚ LEDOVÝ MARATON NA LIPNĚ?

TEXT ADÉLA ČERNÁ FOTO LIPNO ICE MARATHON

První a výjimečný ledový maraton v České republice se zrodil v kempu Jestřábí na Lipenské přehradě. Jeho již druhý ročník se bude konat 11. února 2017 a pořadatelé věří, že tentokrát již opravdu na ledě.

V Černé v Pošumaví letos čekají na mraz, je ideální kulisou závodu Lipno Ice Marathon. Loni se oproti předpokladům nedostavil a tak celkový efekt dokreslila jedinečná příroda a dřina, při které si závodníci sáhnou na úplné dno, i takové budou kulisy únorového extrémního závodu. „Loňský první ročník byl pro nás organizátory opravdovou zatěžkávací zkouškou, protože přes dlouhodobé statistiky se led objevil jen na týden, a to v době těsně před závody, pak přišla velká obleva a alternativní trať, která vedla po souši, jsme museli tříkrát přeznačovat. Závodníci ale o skutečně ledový zážitek nepřišli, na trase byla místa, kde museli překonat potok, bažiny a mokřady,“ komentoval

dání Antarctic Ice Marathon, kde se sportovci potýkají nejen se vzdáleností, sněhem, ledem a opravdu tuhým mrazem, ale musí umět i přežít noc v bílé divočině ve stanu. Šumavská příroda je překrásná a my se o ni chtěli podělit, spojit tu nádhru s něčím, co by bylo pro sportovce opravdu zajímavé, tak se zrodil Lipno Ice Marathon,“ popisuje vznik tohoto nevšedního závodu Beneš.

Tento závod není nevšední jen tím, že nabízí sportovcům absolvování maratonské nebo půlmaratonské trati v zimních podmínkách, ale celý se odehraje na zamrzlé ploše Lipna. Když je tedy led opravdu hladký, nezasněžený, není rozhodně lehké se na něm pohybovat, natož

„Šumavská příroda je překrásná a my se o ni chtěli podělit, spojit ji s něčím, co by bylo pro sportovce opravdu zajímavé,“ popisuje vznik tohoto nevšedního závodu Beneš.

náročnost terénu Petr Beneš předseda Yacht Klubu Jestřábí, jež závod organizuje. Svě o tom ví i maratonský vítěz kategorie masters Vladimír Riedl, který si přijel zazávodit až z Philadelphie v USA. „Vyzkoušel jsem již spousty nevšedních extrémních závodů a ultratrailových běhů, Lipno Ice Marathon mě ale doslova pohltil. Byl to nevšední zážitek. Dechberoucí okolí, různorodost terénu, náročnost, ale i vstřícný přátelský přístup pořadatelů ke všem soutěžícím. Kdybych si mohl vybrat, vůbec by mi nevadilo dát si jej znovu po souši, led bude pro mě ale příjemná novinka, na druhý ročník se těším, už mám registraci.“

Lipno je největší vodní plochou v České republice, kde v zimě teploty dosahují i na mínus 20°C. Bude tomu tak i letos? Jde v podstatě o takové horské „jezero“, a tedy i klimatické podmínky v této oblasti dokonale splňují předpoklady pro zamrznutí. Proč v době, kdy se propaguje zdravý životní styl a s ním spojený třeba i běh na dlouhé vzdálenosti, neuspořádat závod, který by byl něčím jiným, zvláštním a pro běžce atraktivním? Tak se zrodila myšlenka na jediný český ledový maraton. „Inspirací nám byl legen-

bžet. Pro ty, kteří si netroufají na běh, je otevřená i kategorie freestyle, ve které může sportovec about brusle, lyže, využít kite, kolo nebo i ledovou jachtu, zkrátka pohybovat se jak umí nejlépe. Nesmí však využívat žádný jiný pohon než vlastní svaly nebo vítr, vybavení může i kombinovat. Organizátoři nezapomněli ani na mladé sportovce a připravili pro ně tzv. Young guns maraton dlouhý 10 kilometrů. Umět běhat, bruslit nebo kitovat však není vše, závodníci mohou v rámci startovního zdarma využít ubytování ve vlastním stanu v kempu, podle organizátorů se jedná o opravdovou chuťovku pro milovníky skutečné zimy.

Pro ty, kteří si chtějí sáhnout na dno svých sil nebo se o Lipno Ice Marathonu zkrátka jen dozvědět více, prohlédnout si fotky nebo spustit video mapující náročnost závodu, jsou informace a registrace k dispozici na webových stránkách: www.icemarathon.cz. Všem závodníkům pak organizátoři vzkazují: „Otužujte se, trénujte a těšte se, máme v plánu opravdovou zimu, led a sníh, tak nám držte palce, letos to určitě vyjde!“

EVA SAMKOVÁ SE NA LIPNĚ CÍTLA JAKO NA OLYMPIÁDĚ

TEXT PAVEL PECHOUŠEK FOTO VÁCLAV PANCER

Olympijská vítězka Samková pomáhala ve Skiareálu Lipno projektovat trať pro snowboardisty.

Olympijská vítězka Eva Samková se svým trenérem Jakubem Flejšarem byli hvězdami v řadách instruktorů rekordně navštívené letní akce Rio Lipno 2016. Oběma se tu zalíbilo a na Lipně se před nimi dokonce objevil zajímavý úkol - vytváření snowboardcrossové trati v lyžařském areálu v Lipně na Vltavou. Podle Jakuba Flejšara bylo vše dílem náhody, když tu po olympiádě začali plánovat snowboardcrossové závody Hvězdy na sněhu. „Myslím, že lipenský areál má skvělé majitele i provozovatele. Pochopili tu, kam směřuje budoucnost lyžování a snowboardování,“ uvedl Flejšar. „Pouze rovné sjezdovky už nejsou to co by lidé vyžadovali a tak jsme se shodli na tom postavit nějakou bezpečnou a menší rodinou trať, kde bude moct jezdit veřejnost, ale po menších úpravách i trénovat reprezentace,“ dodal.

Parametry tratě zvolili podle profilu místa. „Výhoda Lipna je, že není příliš prudké a místo, které by zůstalo jinak nevyužitě, jsme dokázali dobře zúročit. Snowboardcrossovou trať jde zábavností přirovnat třeba k tobogánu. Rozdíl je v tom, že díky správnému pohybu těla, je možnost zrychlovat a zlepšovat se,“ vysvětlil Flejšar.

Když sem trať přijel v létě stavět v doprovodu dcery a přítelkyně, byl mile překvapený. „Služby, vstřícnost k dětem, pro ně připravené programy, zábava, školička pro malou, Stezka v korunách stromu atd. To jsou věci, které jako rodič dokážu ocenit a Lipno tohle umí,“ uvádí Flejšar. „Když někam přijedu, tak nepotřebuji nejdlejší sjezdovku, potřebuji, aby se o mě uměl někdo postarat, v tom je Lipno jedinečné,“ doplnil.

Pátého března začíná na Lipně snowboardový kemp. „Hlavním cílem je naučit děti a vlastně i dospělé primárně správnému a zdravému postoji na snowboardu a správné technice jízdy,“ uvedla Eva Samková s tím, že kemp je určený pro děti od sedmi let. S dětmi tu často jezdí tátové. „Znalosti, co jim předáváme, jsou na jiné úrovni než klasické instruktorské, je to o patnáctileté zkušenosti z trénování doma i ve světě,“ uvedl Flejšar. Ten společně s Evou Samkovou na Lipně v létě otevřeli pumptrackovou dráhu, která zde zůstala. „Ale spolupráce rozhodně nekončí, jsme nadšení místem a lidmi, se kterými na Lipně spolupracujeme, snažíme se poradit ve věcech, které nám jsou blízké. Lipno může být jedním z odrazových můstků našeho sportu,“ doufá Flejšar. Podle Evy Samkové byl projekt Rio Lipno nejlepší propagací všech sportů. „Možnost vyzkoušet si třeba šerm běžně nedostanete. Místo stvořené pro sport ve spojení s olympiádou. Cítila jsem se tam jako na olympiádě, plno lidí, super atmosféra,“ uvedla Samková. Až do svého angažmá v olympijském parku tu neměli žádnou zkušenost. „V zimě nemáme čas, od září trénujeme na ledovcích a od prosince startujeme na závodech světového poháru. V létě doháním školu a trénuji. Snad se mi podaří se sem v zimě dostat,“ uzavřela Samková.

„Myslím, že lipenský areál má skvělé majitele i provozovatele. Pochopili tu, kam směřuje budoucnost lyžování a snowboardování,“ uvedl Flejšar.

PARALYMPIJSKÝ VÍTĚZ POMÁHÁ NA LIPNĚ HANDICAPOVANÝM

TEXT PAVEL PECHOUŠEK FOTO VLASTIMIL HYBRANT

Pětadvacetiletý paralympijský vítěz v plavání z Ria Arnošt Petráček má na oblast Lipenska ty nejpevnější vazby. Vyrostl zde a než se kvůli němu rodiče přestěhovali do Budějovic, naučil se zde i plavat...

Lipno hraje v životě paralympijského vítěze v plavání Arnošta Petráčka moc důležitou úlohu. Letošní šampion z brazilského Ria, mistr světa a Evropy v Lipně nad Vltavou udělal svá první tempa, naučil se plavat a dnes na Lipně pomáhá s tím, aby se sem handicapovaní sportovci nebáli přijet, třeba zalyžovat. Spolupracuje se společností Lipnoservis, která se stará o provoz celého sportovního areálu v Lipně nad Vltavou. „Zázemí pro handicapované sportovce je na Lipně na té nejvyšší úrovni,“ uvedl Petráček, který má od narození vrozenou vadu horních i dolních končetin. U dolních končetin se

jedná o luxaci (vykloubení) kolenních kloubů, horním končetinám chybí pažní kosti. Nechybí tu speciální sportovní vybavení, vyškolení instruktoři pro práci s handicapovanými sportovci, bezbariérové přístupy na Stezku korunami stromů a do Aquaworldu. „Momentálně se pokoušíme vymýšlet hlavně technické záležitosti, které se týkají parkování, bezbariérových vstupů nebo toalet u lanové dráhy,“ uvedl.

Před začátkem a v průběhu této sezóny se chce Arnošt společně s kolegy ze společnosti Lipnoservis zaměřit na šíření této informace. „Chceme to tzv. rozkřiknout do jednotlivých svazů a spolků, které sdružují tělesně postižené, aby se nebáli na Lipno přijet. Zatím zájem není takový, jaký by si tento areál zasloužil. Toto téma chceme rozvíjet,“ popisuje Petráček. Podle svých slov se v roce 2016 maxiálně věnoval tomu, aby uspěl na olympiádě v Riu, během zimní sezóny 2016/2017 se zaměří na Lipno. Chystá se tu například Den s handicapem, který se koná 7. ledna a 4. března, Lipno Sport Fest, v rámci kterého je jeden den věnovaný sportu pro handicapované. „Těšíme se, že přijede řada vozíčkářů, kteří třeba nikdy neseděli na monoski, protože se třeba báli, že s nimi instruktor nebude slušně zacházet. Na Lipně se toho nikdo bát nemusí. Navíc si všeho užijí zdarma,“ dodal s tím, že zatím si ti, co přijeli, celý program maximálně užili.

Stejně tak si každý pobyt na Lipně užívá Arnošt Petráček, má k němu citový vztah. Vyrůstal tady, i když je rodákem z Písku. Jeho rodiče tu 13 let provozovali penzion s názvem Gabreta přímo v Lipně nad Vltavou. „Na tu dobu vzpomínám s láskou. Naučil jsem se tu plavat, jezdit na kole, lyžovat,“ vypráví. Starost o provoz penzionu se nakonec nedala zvládat s péčí o postiženého syna a tak se Arnoštovy rodiče přestěhovali do Českých Budějovic. „Jsem rád, že jsem se mohl na Lipno po letech vrátit a pomáhat tady té správné věci,“ uzavřel.

A young man with blue eyes is sitting on a wooden ledge covered in snow. He is wearing a grey knit beanie with a small white label, a bright red quilted vest over a black turtleneck, and black snow pants. He is smiling slightly at the camera. Behind him is a chain-link fence. The background is a clear blue sky. The text is overlaid on the lower right part of the image.

„Těšíme se, že přijede řada vozíčkářů, kteří třeba nikdy neseseděli na monoski, protože se třeba báli, že s nimi instruktor nebude slušně zacházet. Na Lipně se toho nikdo bát nemusí. Navíc si všeho užijí zdarma,“ dodává Arnošt

LEGENDA VESLOVÁNÍ CHCE NA LIPNĚ VÉST DĚTI KE SPORTU

TEXT PAVEL PECHOUŠEK FOTO JIHOČESKÝ KRAJ A P. PECHOUŠEK

Stříbrný medailista z Barcelony a legenda našeho veslování Václav Chalupa se stěhuje do Lipna nad Vltavou. Zakládá zde veslařský klub a k tomuto sportu chce lákat mladé.

Stříbrný olympijský medailista z olympiády v Barceloně veslař Václav Chalupa se stěhuje na Lipno. Druhý ze světových šampionátů v letech 1989, 1990, 1991, 1993, reprezentant Česka a Československa v letech 1985 až 2006 a nositel prestižní Ceny Thomase Kellera Mezinárodní veslařské federace FISA za celoživotní přínos veslování tu bude provozovat veslařský klub. „Bude se jmenovat VBK Lipno (veslařsko bruslařský klub), tak se jmenovaly kluby v minulosti, kdy veslaři v zimě bruslili a hráli hokej,“ vypráví Chalupa. Bydlet bude přímo v Lipně nad Vltavou, kde má na břehu svou loděnici.

„Rád bych oslovil všechny věkové kategorie, od mládeže až po seniory. Pravděpodobně budeme rozdělení do třech kategorií,“ uvedl s tím, že se chce na Lipně usadit na trvalo. „Lipno je úžasný vodní dílo a okolo je nádherná příroda. Snažím se pomalu objevovat krásy Lipna a jeho okolí. Na vodě mám zatím prozkoumaný úsek od hráze po Frymburk. Chystám se samozřejmě i dál. Úžasný je třeba Králičí ostrov, kam jezdíme krmít králíky a morčata,“ popsal rodák z Jindřichova Hradce, který příští rok oslaví padesátiny.

První tréninkovou kategorií bude závodní veslování,

kteří bude zaměřeno převážně na mládež od 10 do 18 let, další kondiční a také rekreační veslování, trénovat bude na gigových a mořských lodích, přichystané je i komerční veslování pro návštěvníky Lipna, také teambuildingové a jiné zábavné akce.

„Zatím nemám ambice vychovávat reprezentanty. Chtěl bych tento tradiční a krásný sport lidem představit a především rozšířit nabídku sportovních aktivit na Lipně pro mládež,“ uvedl Chalupa pro časopis Lipensko. „Těším se, že po dlouhé době budu znovu pravidelně veslovat. V poslední době jsem se na vodu moc nedostal a už se mi stýskalo. Když jsem závodil, tak jsem během světových pohárů chodil každé ráno v sedm hodin na vodu se rozveslovat. Trénink. Šest až osm kilometrů. Jenom se projet, rozhybat se. Tím vlastně začínal můj každý den,“ doplnil. Moc se mu líbila myšlenka olympijského parku Rio-Lipno 2016, jehož byl ambasadorem. „Je to úžasný nápad, jak lidem přiblížit atmosféru olympiády a jak motivovat mládež ke sportu,“ myslí si legenda našeho veslování. „Zájem o veslování byl velice slušný. Navíc lidé, kteří přicházeli, byli šikovní, zvládli to perfektně, krásně jsme si zaveslovali,“ uzavřel.

Václav Chalupa se svým synem a psem Mufem na pláži v Lipně nad Vltavou.

TMA NA LIPENSKU, ZDRAVÝ DŮVOD K NÁVŠTĚVÁM A DOVOLENÝM

TEXT JIŘÍ MÁNEK FOTO VOJTĚCH KOHOUT, FRANTIŠEK JANOUT

Někdo pro dovolené hledá pláže, někdo atrakce, někdo velká či starobylá města, někdo potřebuje o dovolené sportovat, někoho láká příroda a někdo potřebuje naprostý klid. Oblast Lipenska od Stožce po Rožmberk nabízí vše – pláže, divoké atrakce, sporty, historii, kulturu i přírodu. Ale také naprostý klid pod černočernou noční oblohou plnou hvězd. A pro mnoho lidí je právě oblast, kde je noc ještě nocí přímo ideálním místem k odpočinku, a má to i své zdravotní důvody.

Lipensko spolu se Šumavou je v České republice plošně nejrozsáhlejší oblastí s tmavou oblohou, kde v noci jasně vidíme zářit tisíce hvězd a můžeme bez problémů pozorovat úchvatný pás Mléčné dráhy, kterou člověk ve městě kvůli světelnému znečištění nikdy vidět nemůže. Proto Turistický spolek Lipenska společně s Českou astronomickou společností, Astronomickým ústavem Akademie věd ČR, obcí Stožec, ale také s Českými dráhami uspořádal v říjnu v Českých Žlebech na Stožecku populárně naučný seminář, kde odborníci popisovali fenomén tmavé oblohy, vliv tmy na zdraví člověka i přírody, způsoby měření tmavosti oblohy, ale také se zabýval astroturistikou. Ano, astroturistikou – zajímavé, ve světě rozvinuté odvětví, kdy je obloha plná jasných hvězd důvodem k výletům, dovoleným a návštěvám. A to hned v praxi, protože u příležitosti konání semináře vypravili České dráhy z Volar a Horní Plané za hvězdnou oblohou, do lůna Lipenské přírody, speciální astrovlak. Seminář sklídl velmi pozitivní ohlas, a proto bude mít v jarních měsících pokračování.

„Oblast Lipenska a Šumavy je největší oblastí tmavé oblohy v České republice. Bohužel se v této části republiky tomuto fenoménu zatím nikdo systematicky nevěnoval. Dokud za námi nepřijel Turistický spolek Lipenska s tím, že by chtěli s tmavou oblohou pracovat. Víme, že se jedná o zajímavou oblast, nakolik je ale oproštěna od světelného smogu, musíme ještě prověřit,“ uvedl Pavel Suchan, tiskový tajemník Astronomického ústavu a spoluorganizátor semináře. S měřením tmavosti oblohy v oblasti Šumavy má zkušenosti vimperský amatérský astrolog Vojtěch Kohout, který na semináři ukázal velice atraktivní snímky pořízené na Šumavě, ale také začne „měřit“ tmu i v naší oblasti Lipenska.

Jak lipenské měření dopadne, se dozvíme během několika měsíců a všechny nás to velice zajímá, protože fenoménu tmy chceme i nadále využívat v marketingu.

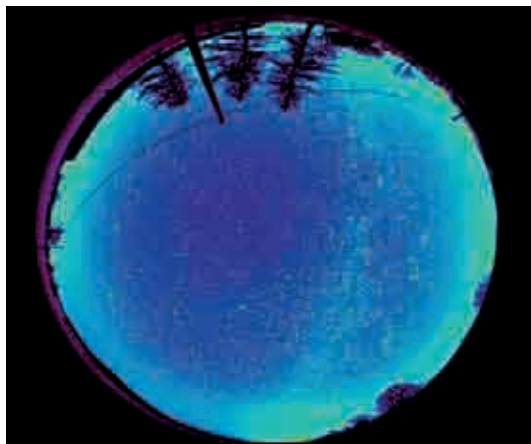
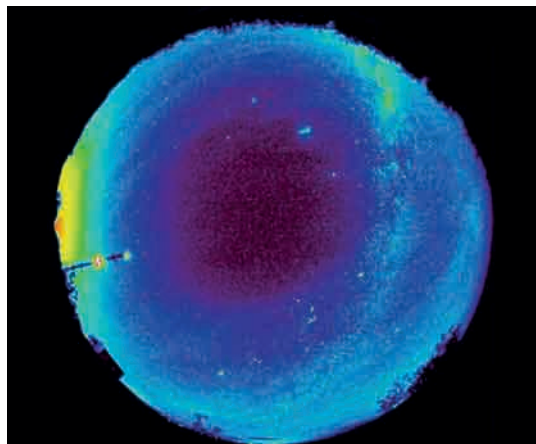
„Tmavá obloha a krásně viditelné hvězdy vnímáme jako potenciál pro astroturistiku. Městský člověk, který už není zvyklý na kontakt s noční oblohou, je skutečnou tmou doslova unesený. Nic takového doma nemá šanci zažít, ale u nás na Stožci a na Lipensku ano,“ řekla na semináři starostka obce Stožec Drahomíra Stanžovská. A že nezůstává jenom u slov dokládá Dagmar Šubová, ředitelka hotelu České Žleby, ve kterém se seminář o tmavé obloze konal: „Už jsem si nechala pro turisty vyrobit suvenýry v podobě krásné černé skleněné kapky pravé lipenské tmy. Protože naši hosté mají o suvenýr zájem, máme už i další nápady“.

Lipenská tma a její hvězdná obloha je mimořádný zážitek nejenom z pohledu návštěvníka pozorovatele, ale může také zajímavým článkem turistiky související se zdravím. Protože kde jinde si člověk tak dobře odpočine, než právě tam, kde může nerušen světelným smogem klidně a zdravě spát. Proto se Turistický spolek Lipenska spojil nejenom s vědci, kteří umí určit kvalitu a intenzitu lipenské tmy, ale také s jejich kolegy, kteří umí změřit množství metabolitů v lidském těle, které se tvoří výhradně jenom při spánku ve tmě. „Celá léta zkoumáme pozitivní vliv přírody na zdraví člověka. Máme výborné výsledky z měření obsahu huminových látek v rašelínách a šumavských rašelinných vodách. Máme zjištěno, že šumavské borůvky a brusinky obsahují mimořádné dávky zdraví prospěšných polyfenolů, již také víme, že zdraví prospěšné balzamické silice v lesním vzduchu a inhalačních zónách na Lipensku a Šumavě dosahují zajímavých a zdraví prospěšných koncentrací. A nyní máme před sebou nový záměr. Chceme zkusit ve spolupráci s Turistickým spolkem Lipenska změřit množství melatoninu v těle lidí, kteří dlouhodobě spí ve tmě na Lipensku a porovnat to s výsledky naměřenými ve městech,“ říká Doc. MUDr. Petr Petr, PhD. z kliniky farmakologie nemocnice v Českých Budějovicích.

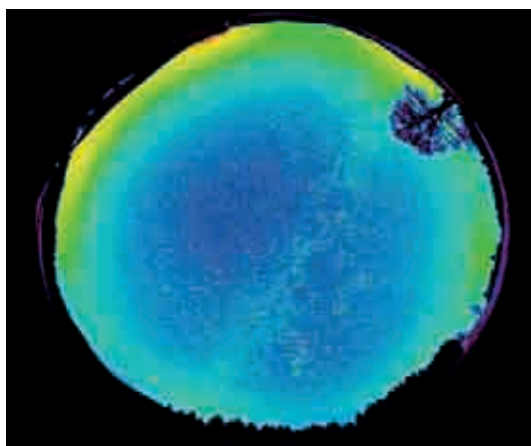
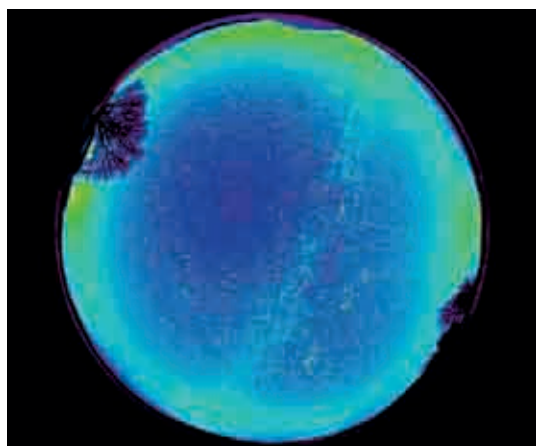
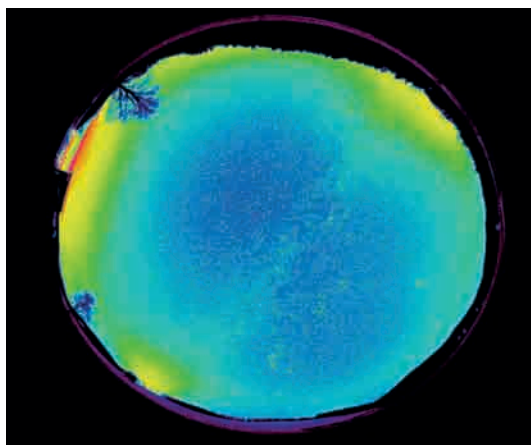
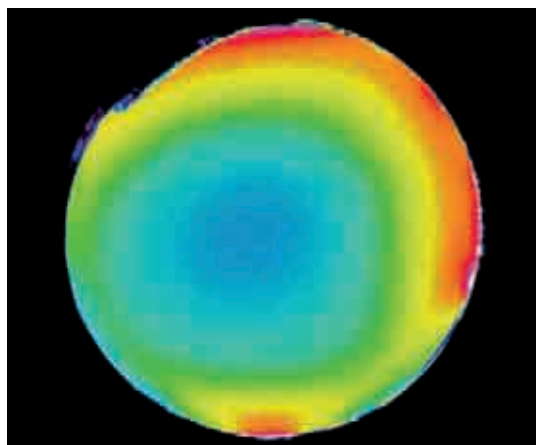
Přijďte se zdravě vyspat na Lipensko, kde je noc stále ještě nocí

Život na Zemi je od samého počátku formován střídáním dne a noci, světla a tmy. Rostliny, živočichové i lidé mají tento rytmus zakódovaný v genech. Mnoho druhů navázalo svůj životní cyklus na periodické změny délky dne během ročních období. Masivní rozvoj umělého osvětlení v posledních desetiletích však noční prostředí změnil. A to nezůstává bez odezvy. Hejna hmyzu krouží kolem svítidel až do úhynu vyčerpáním, některé stromy v blízkosti nevhodných svítidel na podzim neshodí včas listů a zmrznou, zvířata i lidé bez tmy špatně spí.

Každý člověk pro své zdraví potřebuje střídání světla a noční tmy, při které spí. Je to výsledek milionů let vývoje, kdy naši předci spali ve zcela tmavém prostředí. Nedostatek tmy pak způsobuje nekvalitní spánek. To vede k pocitu únavy, snížení pozornosti a výkonnosti a může být příčinou závažných zdravotních komplikací. Za tím vším často stojí přítomnost přílišného množství světla v noci. Totiž jenom ve tmě se tvoří tzv. „spánkový“ hormon melatonin, který je předmětem výzkumu mnoha lékařů. Melatonin je silným antioxidantem a je velice pravděpodobné, že působí preventivně proti vzniku rakoviny, zpomaluje proces stárnutí a pomáhá proti Alzheimerově či Parkinsonově chorobě.

„Oblast Lipenska a Šumavy je největší oblastí tmavé oblohy v České republice,“ uvedl Pavel Suchan, tiskový tajemník Astronomického ústavu a spoluorganizátor semináře

Snímky z měření tmavosti oblohy a světelného smogu na Šumavě. (Foto Vojtěch Kohout)

RYBÁŘSKÉ JISKŘENÍ NA LIPNĚ

TEXT RADEK MATOUŠ FOTO RADEK MATOUŠ

Toho času jiskřilo až praštělo. Jihočeské rybníky už částečně zkrášluje ledový příkrov, ručička teploměru zapisuje stále více do mínusu a bílý kůň, teď už bez Martina, si jezdí krajinou, jak ho napadne. Prostě ideální počasí k výpravě na dravce.

Mezi mnou a Davidem už to dávno rybářsky jiskří, takže mne ke společné výpravě na sedmý největší český rybník přemlouvat nemusí. I přes mrazivé počasí mne pohled na úžasnou vodní plochu Staňkovského rybníka příjemně rozechívá. Rybníční genius loci pracuje a já si znovu s respektem vzpomínám na datumový ročník 1550, kdy byl náš nejdelší a nejhlubší rybník založen.

Jsem tady dnes poprvé, ale určitě ne naposled. Úctyhodných 272 ha vodní plochy stojí za bližší prozkoumání.

„Mám tady loďku, takže vám kačenu zavezu,“ nabízí David. „Z loďky se tady chytat nesmí, ale na prozkoumání struktury dna a závoz bude dobrá,“ doplňuje informace.

„Jinak já jsem Pepa,“ představuje se třetí do party. Až v průběhu dalšího rozhovoru se dozvídám, že to bude dnes takové malé rodinné rybaření, protože Pepa je Davidův táta. Navíc ještě Krumlovák, tak jako já, takže historická nit je navázána a debata může plynule pokračovat...

„Něco na zahřátí?“ nabízí životodárnou tekutinu znovunalezený spoluobčan.

„Kdepak, jsem tady koňmo,“ pouštím naučenou větu do mrazivého vzduchu. Jak rád bych ji dnes nemusel říkat, ale taková už je řidičská řehole. Klepu se jako osika a je to na mne vidět. Pobíhám po břehu jak elektrikář po ráně elektrickým proudem, ale pohyb oproti silnému grogu jednoznačně prohrává na body.

„Nevadí ti Radku, že ti kačena nějak divně leží?“ hlásí pozorný Pepa.

„Kdepak, ať si odpočine,“ snažím se zlehčit moji nepozornost a stahuji kačenu z vodní hladiny. Hned je zřejmé, co se stalo – rybička je bez ocasu. Už takhle zmrzlou ruku vkládám do vezírku, končetina se třepe jak v posledním tažení a rybička se tak sama dostává do dlaně. Nabízím tedy další porci čerstvých rybiček zmrzlým štikám. Využívám pomoci parťáka, který znovu sedá do loďky a umísťuje rybičku nad jednu z četných jam.

„To vypadá na pěknou fujavici,“ hlásí odvážný lodivod. Za chvíli si připadáme jako na Sibíři. Okamžitě se ve mně projevuje rybářský paparazzi. Začínám fotit odvážného rybolovce, který neváhá položit život, pardon rybičku, v takhle nebezpečných podmínkách.

Jak přišla, tak také vánice odešla. Zahladila stopy lovcích predátorů, takže mám pocit jako bychom ry-

bařit teprve začínali. David se rozhoduje pro aktivní lov a ztrácí se nám s vláčkem nenávratně mezi stromy. Během chvilky se vrací s pěkným okounem, kterého zlákala zelená guma. Šťastného lovce usazují do lodky a lehce aranžují pro dokumentární fotografii.

„Pánové, i já jsem úspěšný,“ náhle volá zapomenutý otec. Je vidět, že v této rodině jablko opravdu od stromu daleko nepadlo. Ochotný syn zbavuje štičku dotěrného háčku a pokračuje ve focení s rybou, kterou právě osvobodil. V zápalu lovecké euforie zapomíná, že lovcem je táta, ale co – hlavně, že je to v rodině.

Den ještě nekončí, David přidává na vláčku malé okouna a jedna z našich rybiček zachutnala další místní kudličce. Mrazivé jiskření se mění v pořádnou cukaturu a tak v zájmu záchrany vlastního života opouštím rybařící rodinu a vracím se zpátky do města pětileté růže.

LIPENSKÉ JISKŘENÍ

Kamarád Pavel Bostl mne už delší dobu láká na výpravu za lipenskými štikami. Vypráví o tajném místě, které vydává po zámrazu ty správné rybí poklady. Čím déle o něm mluví, tím více vylovených krasavic mezi 70 a 96 cm přibývá. Příběhy jsou to zajímavé a je jasné, že i já musím tajemné místo u Perneku objevit.

Volba padá na prosincovou sobotu – David bere auto, Pavel prozrazuje místo a na mě zbývá maličkost – obstarat nástražní rybičky. Malá starost se během chvíle stává velkou výzvou. Vůbec jsem nevěděl, jak složité je v tomto čase sehnat ty správné lipenské rybičky v předepsané délce 20 cm. Jako zkušený balkánský stopař vím, že je potřeba rozhodit sítě mezi domorodé znalce. Pár telefonátů, několik zbytečných výprav do obchodů a deset dvacetimetrových rybiček je na světě, přesněji v řízkovnici.

Ráno se mi moc nechce vstávat, ale co bych pro lovecký úspěch neudělal. Už v Černé na Šumavě je nám s Davidem jasné, že člověk mění a příroda mění. Většina jezera je zamrzlá a vypadá to, že rybaření u Perneku je více než ohrožené. Pavel nám nakonec své tajné místo prozrazuje, ale bez motorové pily bychom dnes úspěšní nebyli.

„Co se vrátit do Černé v Pošumaví? Bez loďky jsme nahraný, ale pod mostem je vyfoukaná díra, třeba se něco povede,“ nabízím náhradní řešení.

Bez dalších komentářů se vracíme do Černé. Místa je pod mostní konstrukcí málo a tak jedeme obhlédnout i nezamrzlý prostor v nedalekém přístavu.

„Dobrá, já tady zůstanu,“ činí Pavel rozhodnutí za nás. „Je tady určitě menší hloubka než pod mostem, ale je potřeba to zkusit.“

Já se vracím s Davidem pod mostní konstrukci. Na setkání s místními královnami vod posíláme dvě výstavní plotice. Jejich jízdu sledujeme pomocí fluorescenčních kačen a šanci na úlovek zvyšujeme ještě jedním prutem na těžko. Mám pocit, jako bychom lovíli na dírkách, pouze s tím rozdílem, že všechno je jaksi větší – díra, nástraha i mráz. Nefunguje ani můj pověstný humor, protože úsměv mi zmrznul na tváři už při vystupování z auta. První ledové zalechtání a já si uvědomil, že jsem v ranním shonu zapomněl rukavice i připravený grog.

První dvě hodiny lovu se mi zdají nekonečné, mrazivé jiskření se opět transformuje v pořádnou ledárnu a já si chráním život indiánským během. Pět kroků vpřed, vydýchat, pět kroků vzad, vydýchat, přestávka, pět kroků... „Když by tam ta štika byla, už by zabrala,“ přerušuje mé sokolské cvičení David.

„Chtělo by to vyzkoušet jiný čas i jiný den, ale to už bude zamrzlá i tahle díra,“ nechťně přidávám další pesimistické argumenty.

Je nám jasné, že to chce změnu. Následující hodinu zvyšujeme aktivitu. Posíláme plotice do různých směrů, prochyťáváme všechny záhyby vyfoukaného lipenského „bazénu“.

„Co raději...“ nedořečenou myšlenku na návrat přerušuje zvuk mobilního telefonu.

„Nazdar Pavle, neříkej, že máš?“

„Je to tak, pánové, povedla se nádherná jikrnačka v půlmetrový hloubce.“ dodává úspěšný lovec přesvědčivě.

Bleskově balíme a přesouváme se na horký spot, který je dnes pořádně studený.

Nádherně stavěná 87 cm lipenská štičí krasavice je dostatečnou odměnou za dnešní mrazivé jiskření.

Nadšení, vášně, vytrvalost...

Vezměte si rukavice, něco na zahřátí a jiskřete – vyplatí se to.

RYBÁŘI VYLOVILI OLŠINU, NEJVÝŠE POLOŽENÝ RYBNÍK U NÁS

TEXT A FOTO PAVEL PECHOŠEK

Poprvé po 60 letech měli lidé možnost užít si výlov rybníka Olšina u Horní Plané bez omezení. Ještě v loňském roce byla hráz tohoto rybníka zároveň hranicí vojenského Újezdu Boletice. Lidé sem nesměli.

Také proto patří k nejčistším chovným plochám v republice, právem se jí říká Perla Šumavy. Od nového roku už ale rybník a okolí pod správu vojáků nepatří, i když Vojenské lesy a statky na něm dál hospodaří. Letošní výlov považují zdejší hospodáři za přelomový.

„Jde o vodní dílo v unikátních přírodních podmínkách s výjimečnou historií,“ uvedl ředitel hornoplánské divize Vojenských lesů a statků Petr Král. „Loví se jednou za dva roky. Svou jedinečností je Olšina srovnatelná snad jen s proslulými Padřskými rybníky na Brdech,“ dodal.

S nadmořskou výškou 732 metrů je rybník Olšina

tím nejvýše položeným rybníkem u nás. Rybáři tu zatahují sítě každý druhý rok. Kvůli chladnější vodě, která sem přitéká z vysokých kopců, totiž ryby rostou pomaleji. Jejich kvalita je ale podle rybářů mimořádná. „Voda je zde studenější, přírůstek je nižší a maso tím kvalitnější,“ dodal Král. Ze 140 hektarového rybníka rybáři letos vytáhli asi 400 tun ryb, většinou kaprů, ale také amurů a štik. Je to podobné množství jako při minulém výlovu. V následujících letech se tu chtějí více zaměřit na chov dravých ryb, zejména amurů. „Máme sádky na Chvalšínách a veškerou naši produkci se nám daří prodat místním lidem na Šumavě a Lipensku,“ uzavřel Král.

„Voda je zde studenější, přírůstek je nižší a maso tím kvalitnější,“ uvedl Petr Král

„Jde o vodní dílo v unikátních přírodních podmínkách s výjimečnou historií,“ uvedl ředitel hornoplánské divize Vojenských lesů a statků Petr Král

NA LIPNĚ SE KONAL NEJVĚTŠÍ ZÁVOD V LOVU DRAVÝCH RYB V ČESKÉ REPUBLICICE

TEXT PAVEL PECHOUŠEK **FOTO** ILLEX LAKE TROPHY

V září se v Černé v Pošumaví konal největší závod v lovu dravých ryb u nás Illex Lake Trophy 2016. Vráť se i příští rok.

Štika o délce 97 centimetrů byla největší chyčenou rybou na závodech Illex Lake Trophy 2016, které v září hostila Černá v Pošumaví. Jejím šťastným lovcem byl Heiko Regner z rakouského týmu Big Fish Adventure2. Podle organizátorů jde o největší závod v lovu dravců z lodí v zemi a jeden z nejprestižnějších v Evropě, letos se konal pátý ročník závodů. „Posádky na jezeře lovily okouny, štiky a candáty. Všechny ryby se po vyfocení pustí. Na závěr každého dne vyberou ty největší a nahlásí je organizátorovi. Úlovek vítěze měl v součtu nejvíce centimetrů,“ uvedl hlavní organizátor závodů Rakušan Bruno Steiner. Shodou okolností byla v loňském roce největší chyčenou rybou také štika. Rybu v délce 95 cm chytil Christian Lang z rakouského týmu Anglerwelt 1 „Lipno má výbornou geografickou polohu, leží prakticky na hranicích třech států - ČR, Rakouska a SRN. Je zde výborná dravčí obsádka a s ohledem na velikost nemá v Rakousku a Německu

srovnání,“ uvedl Steiner. V roce 2015 tu rybáři chytili 433 okounů, 88 štik a 149 candátů, což je celkem 670 dravců, v letošním roce to bylo 347 okounů, 207 candátů a 107 štik, což představuje 751 ryb.

„Počet chyčených ryb má stoupající tendenci také z toho důvodu, že jihočeský rybářský svaz přijal před lety pravidla, která měla dravé ryby chránit. Byla vytvořena chráněná území, kde došlo k omezení lovu, velikost nástražní rybičky,“ uvedl Steiner. Pravidla se ale změnila, kvalitní obsádka dravých ryb samozřejmě přitahuje rybáře a tak je rybářský tlak rok od roku větší. „Do roku 2015 stoupala i velikost ulovených ryb. Nespočet velkých ryb byl bohužel v roce 2016 od vody odnesen,“ myslí si Steiner.

Při závodech tvoří většinu posádek rybáři z Rakouska a Německa, menší část byli tuzemští rybáři. Soutěží se metodou chyt a pust, chyčené ryby vracejí do jezera. V září 2017 se závody do Černé v Pošumaví vrátí, termín organizátoři upřesní.

„Posádky na jezeře lovily okouny, štiky a candáty. Všechny ryby se po vyfocení pustí. Na závěr každého dne vyberou ty největší a nahlásí je organizátorovi,“ uvedl hlavní organizátor závodů Rakušan Bruno Steiner.

PERLORODKA – STAROBYLÝ OBYVATEL HORNÍHO TOKU VLTAVY

TEXT MIROSLAV BÖHM A JIŘÍ MÁNEK FOTO MIROSLAV BÖHM

Při procházkách kolem horního toku Vltavy nás často ani nenapadne, jaký vzácný a starobylý živočich obývá dno řeky. To vodáci jsou na tom s informacemi o perlorodce – vzácném obyvateli Vltavy - lépe. Splavnost Vltavy od Soumarského mostu do Nové Pece se totiž striktně reguluje podle výšky vodní hladiny řeky, která se každý den po dobu vodácké sezóny měří. Její výška pak vodáky na hladinu pustí, nebo jim to zakáže. Je důvodem perlorodka?

Z aktuálních inventarizačních průzkumů vyplývá, že početnost perlorodky říční v jižních Čechách klesla na méně než jedno procento původní početnosti. Ještě přibližně před 60 lety se perlorodkám u nás výrazně dařilo. Životní prostředí odpovídalo jejím nárokům na kvalitu vody, vyhovoval teplotní režim vod, vhodná byla rybí obsádka, na kterou je perlorodka vázaná, měla dostatek vhodné potravy. Životní podmínky perlorodky říční se ale změnily, což téměř vedlo k jejich vymizení.

Na Lipensku máme to štěstí, že kvalita vody i životní prostředí perlorodkám ještě stále vyhovuje, a proto se zde vyskytuje. O jejím původním rozšíření se ale ví poměrně málo.

Perlorodka říční je velmi vzácný mlž, jehož larvy za optimálních podmínek dorůstají až 130 mm a může se tak dožít až 140 let. Tento glaciální relikv tedy pozůstatek doby ledové je vázaný na velmi čisté a chladné vody, chudé vápníkem, přitom s dostatkem vhodné potravy pro její výživu.

Optimální stanoviště perlorodky v Teplé Vltavě – hlubší úsek toku v říčním oblouku.

Zbytek lastur více jak 10 let uhynulých perlorodek .

K reprodukci vyžadují perlorodky přítomnost pstruha obecného, na kterém jsou perlorodky přímo závislé. Larvy perlorodky, které se vyvíjejí po oplození vajíček na žaberních lupenech uvnitř lastury perlorodky, se nazývají glochidie. Ty se uvolňují z perlorodky do vody a zachycují se na žaberních lupenech pstruha, kde parazitují do stádia proměny v malého mlže. Ve Vltavě to má ale perlorodka opravdu těžké, protože je zde vzácný i pstruh, bez kterého se nemůže vyvíjet. Pstruh je totiž decimován dravými rybami, které vytahují do řeky z Lipna. Po ukončení vývoje v malého jedince, což v závislosti na teplotě vody v pstruhovém toku trvá několik měsíců až rok, malý mlž opouští pstruha a pokud spadne do vhodného prostředí, což je otázka náhody, zavrtá se do štěrkopískového dna a zde žije skrytě téměř 10 let. Předpokladem zdárného překonání prvních let života je ovšem čistota toku a dostatek potravy. Teplá Vltava je pro perlorodky sice úživná, ale její čistota není optimální zejména pro velmi raná stádia. Až téměř po 10 letech se mladé perlorodky objevují na povrchu dna a v optimálním stanovišti může vytvářet i plošné kolonie.

Z historických pramenů 18. století je nejvýše uváděný výskyt na Teplé Vltavě u Borových Lad. Další údaj z roku 1947 publikovaný profesorem Dykem zmiňuje horní hranici výskytu perlorodky pouze po oblast Vltavy, která je dnes zatopena přehradou, a to po úroveň soutoku Vltavy s Olšinou u Černé v Pošumaví. Novější údaje o výskytu perlorodky se opírají o průzkum provedený L. Beranem v roce 1994 a návazně pak v roce 2008 Miroslava

vem Böhmem. Ti potvrdili horní hranici výskytu perlorodky pouze pod soutokem s Jedlovým potokem, který tvoří východní hranici Soumarského rašelinště. Podle těchto průzkumů bylo spočítáno, že četnost její populace ve Vltavě nepřesahuje 150 kusů dospělých perlorodek. Jestli se jedná o přirozenou populaci, nebo o nepůvodní vysazené jedince, to zůstává otázkou, protože podle historických dokumentů byla perlorodka v počtu několika set dospělců do Vltavy také vysazena z řeky Blanice a Brložského potoka. Následně prováděné průzkumy populace perlorodky O. Spisarem a B. Dortem uvádí výskyt i nedospělých jedinců, jejichž výskyt lze dávat do spojitosti s umělým odchovem v povodí Blanice.

Skupina živých perlorodek zahrabaných v písčitém dně toku.

UŽ TROUBĚJÍ U LIPNA JELENI

TEXT JIŘÍ MÁNEK A MIROSLAV NOVOTNÝ

FOTO MAREK DRHA

A photograph of a forest. The background is filled with dense evergreen trees, likely spruce or fir, with a rich green color. In the foreground, there is a large, out-of-focus area of autumn foliage in shades of orange, red, and brown. The lighting is bright, suggesting a sunny day. The overall scene is a beautiful representation of autumn in a forest.

Podzim je na Lipensku přímo stvořený k vycházkám, focení barev přírody a k neobyčejným zážitkům v lese. Stromy mění barvu, ptáci odlétají za teplem a v lesních hvozdech boletického vojenského prostoru se ozývá troubení jeleních ženichů, kteří dávají najevo, že jako každý rok v tuhle dobu nastal čas námluv a páření.

Když se lesem ozývá typické troubení, jeleni upozorňují, že buď hledají laně, nebo už u nich stojí, nebo vyzývají soupeře k boji. Aby bylo možné zažít jelení koncert naplno, je potřeba se vypravit do lesa ještě před rozedněním a vyhledat říjiště, kam jeleni pravidelně vychází. Místo říjiště určují říjné laně.

Z akustických projevů jelenů je možné rozeznat mnohé. Když je jelen v klidu, ozývá se jen klidné broukání či mrmlání. Když jelen odpočívá nebo je v kališti, může se ozvat lenivé krátké zatroubení, které často vyzní jako hlasité oddechnutí. Jednotvárná a táhlá volání jsou zase znakem ženicha hledajícího potenciální družky. Když jelen stojí u laní, vytrubuje sebevědomě a energicky. Výhružný, silný až burácivý hlas můžete slyšet při zastrašování nebo varování soka a po vítězném souboji jde o nezaměnitelný ryk.

Hlavní jeleni se během říje nestačí ani pořádně napást, a tak většinou zhubnou až o třetinu své váhy. Jelen předurčený k páření si musí své laně před ostatními soky bedlivě chránit. Ostatní vyčkávají v okolních houštinách a čekají na příležitost, kdy by mohli hlavnímu aktérovi družky odlákat. Jde o takzvané boční jeleny, jimž se také říká krejčící či ministranti.

Díky své velké velikosti nemají dospělí jeleni v současné době příliš přirozených predátorů. Největší hrozbu pro něj představuje vlk. Kolouší se zase mohou stát relativně snadnou obětí rysů. Proto se početní stavy jelení zvěře musí snižovat uměle, lovem. Jinak by nadělali v lesích ohromné škody. Lov se provádí v honitbách. Vojenské lesy a statky, divize Horní Planá obhospodařuje celkem čtyři honitby. Nejvýznamnější honitbou je Knižecí Stolec, ten zaujímá vojenský prostor Boletice a je největší z pěti honiteb o rozloze 23048 hektarů. Nabízí velmi pestré přírodní prostředí od nadmořských výšek 550 m. n. m. až po vrchol samotného Knižecího Stolce s nadmořskou výškou 1236 m.n.m. Honitba je tvořena jak lesními porosty, tak i plochami střelnic, zemědělskými pozemky a vodními plochami. Zaujímá rozsáhlé území mezi obcemi Chvalšiny, Horní Planá, Volary a Ktiš. Můžeme zde spatřit zvěř jelení, srnčí a černou. Ze vzácnějších druhů tetřeva, tetřívka, jeřábka a rysa. Velmi vzácně pak losa a v letošním roce zde byl pozorován vlk.

Každý rok tu zdejší lesníci sloví od pěti set po šesti set kusů zvěře jelení, z toho kolem stopadesáti jelenů. V září 2011 byl uloven dosud největší jelen, který dosáhl zlaté medaile v bodové hodnotě 211.62 bodů CIC. Hodnocení trofejí bodováním CIC je mezinárodní systém hodnocení trofejí, který má přesně stanovená pravidla jak, zjednodušeně řečeno, změřit parohy jelena, ale i jiné zvěře. Čím více bodů jelen dosáhne, tím je trofej cennější.

Lov se provádí také poplatkově, ale zájem o něj

na Lipensku klesá. Podle Miroslava Novotného, provozního technika Vojenských lesů a statků divize Horní Planá, v bylo letošním roce vydáno 74 povolenek pro poplatkový lov. „V letech minulých to bylo i přes 100. Příčin bude několik - konkurence na Slovensku a v Maďarsku, malý zájem mladých lidí provozovat myslivost jako koníček,“ uvedl Novotný. V průběhu let se vytvořil okruh hostů, kteří sem jezdí pravidelně - Češi, kteří k nám jezdí lovit deset, patnáct, dvacet let po sobě, jakási stálá klientela složená ze starších ročníků. „Občas je doplní někdo nový. U cizinců, většinou Rakušanů, je to obdobné, jedná se o skupinu asi deseti lovců, kteří jezdí pravidelně,“ říká Novotný. Zájemci o poplatkový lov se mohou přihlásit pomocí elektronického formuláře přes www.vls.cz, sekce naše činnosti, podsekce myslivost.

„Pro minimalizaci škod způsobených vysokou zvěří na lesních porostech jsme vybudovali šest prezimovacích obůrek o celkové výměře zhruba 75 hektarů. Sedmá je v plánu výstavby pro letošní rok.

Honitby ve správě Vojenských lesů a statků, divize Horní Planá

■ **Honitba Nová Pec** o rozloze 1 391 ha tvoří zejména lesní porosty, dále v menší míře zemědělské pozemky, pozemky ostatní a vodní plocha. Rozkládá se na pravém břehu Lipna mezi obcemi Nová Pec a Bližší Lhota. Zastoupena je zvěř hlavně srnčí, méně pak jelení a černá. V této honitbě organizujeme poplatkový lov srnce (není vhodná pro lov jelena) a skupinové lovy na spárkatou zvěř.

■ **Honitba Homolský les** o výměře 614 ha se rozkládá v bývalém areálu vojenského letiště Planá u Českých Budějovic a je tvořena převážně borovými porosty. Nabízíme zde poplatkový lov srnce, z posedů či kazatelen v nenáročném terénu.

■ **Honitba Bechyně** o výměře 642 ha, a i zde nabízíme poplatkový lov srnce. Honitba se nachází ve vojensky využívaném území.

■ **Honitba Vimperk** (bývalý areál kasáren U Sloupu), výměra 647 ha, je tvořena převážně lesními porosty. Tuto honitbu nevyužíváme k organizaci poplatkových lovů.

Jelen je často označován jako král lesa. Období říje se pohybuje od poloviny září do konce října. Záleží na samotné zvěři, na počasí i potravě. Samci dorůstají 175–230 cm a jejich hmotnost se pohybuje mezi 160–240 kg. Samice jsou oproti samcům značně menší, dorůstají 160–210 cm a dosahují hmotnosti mezi 120–170 kg. Březost u nich trvá 240–262 dnů. Rodí jedno, vzácně až dvě mláďata vážící přibližně 15 kg. Mláďe je na matce závislé po dobu 3 měsíců. Jejich charakteristické bílé skvrny obvykle mizí koncem léta. Ve volné přírodě se jelen evropský dožívá průměrně 10–13 let, v zajetí se může dožít i více než 20 let.

BIZON NA LIPENSKU? 26HLAVÉ STÁDO ŽIJE NEDALEKO ROŽMBERKA

TEXT ANTONÍN MRÁZEK FOTO ANTONÍN MRÁZEK

**Nedaleko Rožmberka žijí od roku 2002 bizoni.
Dnes stádo čítá 26 jedinců a dále se rozmnožuje.**

Při jízdě krajinou Lipna a Šumavy vidíme na okolních pastvinách nejčastěji stáda skotu, tu a tam nějakou ovci či kozu. V mysliveckých zařízeních, jako jsou různé obory můžeme při troše štěstí spatřit daňky, muflony a nebo jeleny. Ale bizona?

Stádo zubrů uvidíme pouze nedaleko Rožmberka nad Vltavou. Jak se sem toto vzácné zvíře dostalo? Původní záměr firmy Agrowald z Rožmberka nad Vltavou chovat na Šumavě zubra evropského se datuje do roku 2002. V České republice byl však tou dobou nedostatek chovných jedinců a import z Polska narazil na nepřekonatelné veterinární předpisy.

Chovatelsky dostupnější byl bizon americký.

První dva jedinci byli dovezeni již v létě 2002 ze ZOO Brno a jednalo se o krávu a půlročního býčka. Matka však po čtyřech dnech uhynula na následky akutní aspirační pneumonie, což byl pravděpodobně následek usnutí před transportem.

V rámci reklamace byl chov doplněn jiným kusem a k osířelému bizonkovi byly zakoupeny ještě dvě javolvičky z nepříbuzného belgického chovu v okrese Jindřichův Hradec. I přes těžké chovatelské začátky se dnes stádo rozmnožuje přirozenou plemenitbou a v současné době již čítá 26 jedinců.

Tato nenáročná zvířata můžete vidět u Horních Lachovic nedaleko Vyššího Brodu, kde obývají původní velkoplošné odchytové zařízení pro černou zvěř. Mají zde přirozené podmínky a tak není problém je spatřit, jak se s potěšením otírají o kmeny stromů, kameny, případně jak se válejí v prachu, či bahně. Zvláštní kapitolou jsou souboje dospělých býků, kdy se tato imponantní zvířata proti sobě rozeběhnou a po čelní srážce se ještě přetlačují.

Tento sudokopytník z čeledi turovitých obývajících původně výhradně pláňe severní Ameriky a Kanady je nejčastěji zmiňován s obdobím Divokého západu. Tehdy žilo na tomto rozsáhlém území 5 miliónů bizonů, kteří však byli po masivním vybití pro zábavu téměř vyhubeni. V roce 1889 zůstalo ve volné přírodě pouhých 541 kusů a jen díky včas-

nému zásahu organizace American Bison Society nedošlo k jejich vyhubení úplně. Zbytek bizonů se podařilo zachránit zákazem lovu, jejich chovem v rezervacích, později i v zoologických zahradách.

Podobný osud, snad i ještě horší potkal i jeho příbuzného zubra evropského. Tento obrovitý tur obývajících kdysi celou Evropu až po Kavkaz byl kolem roku 1925 téměř zcela vyhuben. Žil téměř výhradně v lesích a kvůli lepšímu pohybu mezi stromy je i výrazně „placatější“ než jeho kolega bizon. Nebýt chovu v zoologických zahradách a úsilí Dr. Erny Mohrové, asi bychom tyto přeživšakce znali už pouze z obrázků. Dr. Mohrová zorganizovala soustředěný chov, takže zanedlouho bylo možno vypouštět zubry do rezervací a dnes už i mimo ně.

ZIMNÍM HOUBÁM SE U LIPNA DAŘÍ. PROČ JE NEOCHUTNAT?

TEXT ANTONÍN MRÁZEK FOTO TURISTICKÝ SPOLEK LIPENSKA

Určitá část houbařů si v zimě ráda dopřává čerstvé houby, ba co víc, známí lidi, kteří chodí na houby téměř výhradně v zimě. Argumentují nádhernou zimní přírodou a téměř nulovou houbařskou konkurencí, takže pečlivě utajovaná místa zůstávají nevybírána. Taková jsou i v okolí Lipenské přehrady.

Většina Čechů oproti jiným národům oplývá velkou mykologickou gramotností. Nejen že houby rádi sbíráme, ale většina z nás je i ráda konzumuje a neodepřeme si je ani v období zimním a dokonce ani o Vánocích. Co by byl štedrovečerní kuba bez hub? Nebo pravá šumavská bramboračka bez hříbků?

Kouzlo zimního houbaření si můžeme vychutnávat také díky teplotám, které v naší zimě už zřídka padají pod bod mrazu a tak můžeme nalézt houby, které jsme ještě nedávno označovali jako podzimní.

Zimní houby se vyskytují zejména v listnatých leších a jako všechny houby mají rády vlhké prostředí.

Hlíva ústříčná

Oblast kolem lipenského jezera je zajímavá lokalita, kde tyto houby můžeme sbírat, a zejména pás bezprostředně u jezera bývá na nálezy těchto hub bohatý. Pokud nám to počasí dovolí a bude nám přáno, můžeme v tomto krásném koutu Šumavy zažít nádherné mykologické zážitky i v tomto ročním období.

Pravdou je, že opravdová zimní houbová nabídka je omezena pouze na několik druhů a to zpravidla dřevokazných hub, ale jsou to houby jedlé a velice chutné. Měli bychom však zachovávat pravidlo, které platí i pro ostatní houby – navzdory tomu, že zimní houby snesou lehké mrazíky a pak následné oteplení (některé z nich to dokonce nastartuje k růstu), plodnice, které prošly intenzívním mrazem a následným roztátím, se již konzumovat nedoporučuje.

ZÁSTUPCI ZIMNÍCH HUB JSOU PŘEDEVŠÍM:

Hlíva ústříčná

Nalézáme ji nejčastěji na odumřelých nebo odumírajících listnatých stromech nebo jejich pařezech. Roste v trsech, někdy i několik kilogramů vážících a často ji můžeme na stejném místě sbírat i několik let. Barva je proměnlivá, od břidlicově šedé po tmavě šedou s modrým nádechem. Známý český mykolog a veliký propagátor hlívy ústříčné Ing. Baier vyzdvihuje zejména její prokazatelné léčivé účinky. Jinak je

Penízovka sametonohá

Boltcovitka ucho Jidášovo

to houba velmi chutná, s příjemnou vůní a v kuchyni všestranně použitelná.

Penízovka sametonohá

Výborná, neprávem trochu opomíjená zimní houbička, která roste také v trsech a také zpravidla na listnatých. Klobouk je menší, jeho šifka většinou nepřesahuje 50 – 60 mm, světle žluté, někdy až oranžové barvy, která někdy uprostřed přechází až do kaštanově hnědé. Třeň (noha) je úzký, v dospělosti sametový, pod kloboukem bývá mírně světlejší. Penízovka sametonohá je vynikající jedlá houba, hodící se zejména do polévek a omáček. Sbírat ji můžeme často kolem Vánoc a právě doba jejího výskytu z ní dělá téměř nezaměnitelnou houbovku.

Ucho Jidášovo dnes Boltcovitka ucho Jidášovo

Plodnice této houby vytváří jakési miskovité nepravidelné útvary skořicově hnědé barvy, které jsou velice pružné, bočně přirostlé k substrátu. Tím je většinou bez černý, zřídka i ostatní listnáče. Roste zpravidla po deštích, při větším suchu na stromě uschne a i v suchém stavu se dá sbírat. Oblíbená je zejména v asijské kuchyni, kde je známá jako Černá houba, ale výborná je i do rizota nebo speciálních omáček, zejména v kombinaci s česnekem, bazalkou, cibulkou a trochou smetany.

Rožmberská dršťkovka z hlívy

Drobně nakrájenou velkou cibuli osmahneme dozlatova na 2 lžících sádla. Přidáme na proužky nakrájenou hlívu, promícháme a necháme pár minut restovat. Přidáme sladkou mletou papriku, drcený kmín, pepř a sůl a za stálého míchání ještě chvíli restujeme tak, abychom nepřipálili papriku.

Poté podlijeme hovězím vývarem nebo vývarem z uzeného a necháme cca 15 - 20 minut provařit. Mezitím si připravíme máslovou jíšku a tou polévku zahustíme. Na závěr dílo dochutíme česnekem, rozetřeným se solí a majoránkou. K této polévce podáváme křupavou housičku nebo krajíc čerstvého chleba, nejlépe Šumavy.

Dobrou chuť!

Nová vyhlídková věž nad **Horní Planou** je další z lipenských atraktivit, které potěší nejednoho návštěvníka. Z rozhledny je fantastický výhled nejenom na město a poloostrov s pláží a přístavem převozu přes Lipno, ale také na majestátný Plechý (1378 m, nejvyšší hora Šumavy) a hraniční hřeben Hraničnicku (1280 m) a Smrčiny (1332 m), za kterým se nachází rakouský sjezdařský areál Hochficht.

SERIÁL O LIPENSKÝCH OBCÍCH: HORNÍ PLANÁ

TEXT PAVEL PECHOUŠEK FOTO TURISTICKÝ SPOLEK LIPENSKA

Druhý díl seriálu o starostech lipenských starostů je zaměřený na Horní Planou a Jiřího Hůlku, který tu starostuje již 22 let. Město Horní Planá, která celá leží na území NP nebo CHKO Šumava, netouží po masivním rozvoji, zdejší turisty ale trápí malá možnost zimního vyžití.

Starosta Horní Plané Jiří Hůlka

Horní Planá

Horní Planá, která je se svou polohou 776 metrů nad mořem nejvýše položeným městem v Jihočeském kraji, je především kulturní místem s bohatou historií sahající hluboko do středověku. Celá obec, tedy 100 procent území, spadá do Národního parku nebo Chráněné krajinné oblasti Šumava. „Máme sice krásnou chráněnou šumavskou přírodu, veřejnosti se více otevírá i vojenský prostor Boletice, ale to dnešním hostům pro delší dovolenou většinou nestačí,“ uvedl Hůlka, který tu starostuje již 22 let a je původním povoláním stavař.

Snad se podaří uvést do provozu lyžařský vlek, jež by nově mohl vzniknout na zdejším Houbovém vrchu. Předprojektová dokumentace je již hotova. „Je to paradox, že naše děti tady na Šumavě neumí pořádně lyžovat. Lyžařský vlek bude určen především dětem z místních škol, ale i rodinám s malými dětmi, které sem přijedou na prázdniny,“ uvedl Hůlka s tím, že od Volar po Frymburk na Lipensku momentálně chybí funkční sjezdovka.

V Horní Plané žije na stálo zhruba 2300 lidí, v letní sezóně jejich počet zvyšují na více než osminásobek rekreanti a turisté. Masivní zástavbě se podle Hůlky město brání, preferují tu rozvolněnou zástavbu, ale doplněnou o infrastrukturu 21. století.

„Pro tuto část Lipenska je to nejlepší řešení,“ myslí si Hůlka.

Turisté tu podle statistik stráví celkem 120 tisíc lůžekdnů v roce. Město se snaží přilákat sem mladé a proto podporuje individuální výstavbu rodinných domů. Pro tyto účely vytvořilo zcela novou lokalitu Nad hřištěm, kde bylo postaveno 33 domů. Soukromý investor tu v současnosti prodává dalších 30 stavebních pozemků. Horní Planá již tradičně dbá na svůj sociální program, protože zde funguje domov důchodců i dětský domov.

S návštěvností během letní části sezóny je starosta Hůlka spokojený. Horní Planá se navíc snaží letní sezónu neustále prodlužovat různými akcemi a investicemi, kterou je například stavba cyklostezek - poslední je pět kilometrů dlouhý úsek podél jezera, v příštím roce se budou stavět další tři kilometry do Jenišova.

Horší je podle Hůlky situace v zimní sezóně, kdy je odsud do lyžařských areálů v Lipně nad Vltavou a rakouského Hochfichtu daleko. I když Hochficht odtud leží jen 6 kilometrů vzdušnou čarou.

„Zimní sezóna u nás existuje v omezené míře. Sněhová koule puštěná z Kramolína dojede maximálně kousek za Frymburk. Lyžařský areál v Lipně nad Vltavou naše turisty naláká málo. Naši zimní návštěvníci jsou tu-

Mezi nejvíce navštěvovaná místa patří děkanský kostel svaté Markéty, založený v raně gotickém slohu ve druhé polovině 13. století. Na náměstí i v dalších částech Horní Plané je i několik zajímavých historických měšťanských domů, rodný dům spisovatele Adalberta Stiftera s jeho památníkem a řadou zajímavých kulturních akcí. Nad kostelem je starý park nesoucí jeho jméno, ve kterém je také jeho socha. Kolem něj vede cesta k další významné památce, kostelíku Bolesté Panny Marie v Dobré Vodě. Ta je zároveň nástupišťem husté sítě stezek pro pěší, nordicwalking či cyklostezek a to vše na 125 kilometrech čtverečních území města.

risté, kteří v Horní Plané sice přenocují, ale lyžovat jezdí do nejbližšího lyžařského areálu Hochficht. Jízda tam v zimě je ale velmi nepříjemná a nebezpečná," uvedl Hůlka, který patří mezi lipenské rodáky, rodina jeho matky žije v Horní Plané od poloviny 18. století. Společně se třemi dalšími rodinami se jim po 2. světové válce vyhnul odsun původního německého obyvatelstva.

„Ze všech sil snažíme, abychom turistům cestu v zimě na Hochficht nejvíce zkrátali," doplnil Hůlka. „Do poslední chvíle provozujeme převoz přes jezero. Tři zimy po sobě jsme jezdili i přes Silvestra. Převoz zkracuje cestu o 20 kilometrů a jízda lodí za lyžováním se dá přirovnat k podobné atrakci jako v kanadském Vancouveru," dodal.

Podmínky pro to, aby místní samospráva splnila požadavky turistů pro trávení zimní dovolené ale nejsou dobré. Často již v úvodu svého snažení naráží na omezení počátečních podmínek souvisejících s ochranou přírody.

Ideální řešení – stavbu lanové dráhy z Nové Pece přes Hraníčník do areálu Hochficht Správa Národního parku Šumava neschválila.

„V současné situaci to není reálné. Snažili jsme se vyjít vstříc turistům, nastartovat zimní lyžařskou sezónu

také v této části Lipna. Ochrana přírody to nedovolila," řekl Hůlka. Město vedle toho v rámci projektu Bílá stopa upravuje 25 kilometrů svých lyžařských tras.

Milovníci běžeckého lyžování rádi využívají nabídky lyžařského areálu v rakouském Schönebenu u hraničního přechodu Zadní Zvonková.

Klíčovým projektem pro Horní Planou je snaha Jihočeského kraje opravit silnici mezi Novou Pecí a hraničním přechodem Zadní Zvonková. Vše je od roku 2008 v projektových fázích, vydané je stavební povolení pro první dvě části stavby. „Momentálně se snažíme pomoci kraji a společně hledáme vhodné přeshraniční financování. Investice přesáhne 300 milionů korun," řekl Hůlka.

USADIL SE LOS NA LIPENSKU KVŮLI ŽELEZNÉ OPONĚ?

TEXT PAVEL PECHOUŠEK FOTO JAROSLAV VOGELTANZ

Losů v České republice stále ubývá, jediná životaschopná populace žije na Lipensku, konkrétně na pravém břehu Lipna. Největší zástupce čeledi jelenovitých se v okolí Lipna pravděpodobně usadil i kvůli dříve existující železné oponě a od té doby zůstává hraniční oblastí věrný.

Podle Miloslava Jirků, parazitologa Biologického centra Akademie věd ČR a odborníka na život velkých savců, je populace losa u nás v takovém stádiu vývoje, kdy se společnost musí rozhodnout, zda toto zvíře u nás chceme zachovat a hlavně jestli pro to hodláme něco udělat. Významná by z jeho pohledu například byla instalace výstražných dopravních značek „Pozor los!“, ty by mohly upozornit řidiče, že projíždějí oblastí, kde mohou losa na silnici reálně potkat. „Los se prostě chová úplně jinak než většina zvěře v našich lesích, při setkání s autem stojí na silnici jako přibitý, zpravidla neuteče,“ uvedl Jirků. Los jako živočišný druh má tu výhodu, že oproti jiným jelenovitým jako je například jelen nebo daněk, má výrazně vyšší genetickou variabilitu, což znamená, že každý jeden los má různorodou genetickou informaci. Proto i malá skupina losů může založit prosperující populaci.

„V Polsku v Kampinoském národním parku u Varšavy například vznikla prosperující populace z pouhých pěti zvířat. Populace ovšem potřebuje čas aby se rozvinula, pak je schopna kompenzovat ztráty na silnicích i odlov. Česká populace se zatím na potřebnou úroveň nedostala, zatím sice přežívá, ale hrozí jí kdykoliv zánik,“ doplnil Jirků

Jirků se vedle losů primárně se zabývá parazity volně žijících zvířat, hlavně ryb, obojživelníků a plazů a také savců. Je také jedním ze zakladatelů a odborným garantem projektu návratu velkých kopytníků, zvláště divokých koní v Milovicích ve středních Čechách.

Los evropský je největší zástupce jelenovitých v Evropě i na světě. Většina lidí ani dnes netuší, že se u nás los vyskytuje. I přes svou velikost los zůstává poněkud mimo oblast zájmu státní ochrany přírody.

Vysvětlení je jednoduché – los evropský totiž není v globálu ohrožené zvíře, protože jeho populace obývá obrovské území od Polska po střední Sibiř až k Bajkalu, předpokládá se, že celková populace je kolem milionu zvířat.

Vývoj populace losa na našem území je velice zajímavý. Z území dnešní České republiky los vymizel již ve středověku. Ve 20. století se sem ovšem začal sám od sebe vracet. Losi začali po Evropě více migrovat až v 50. letech minulého století. Nechodili jen k nám, ale i do Německa, Rakouska, Slovenska, dokonce i Chorvatska. Jediné místo, kde se na svých toulkách opravdu usadili, byly jižní Čechy, teprve po roce 1989 a odstranění železné opony se rozšířili do Bavorska a rakouského pohraničí. Na Lipensku je tak jediná stálá, byť velmi malá, populace losa v České republice. Jako migranti se losi občas vyskytují i na ostatním území České republiky. Podnikají dlouhé výpravy do Bavorska, kde chodí až k Dunaji. Lipensko jim ale evidentně vyhovuje nejvíce, a teď možná více než kdykoliv předtím.

Pravý břeh Lipna je i nyní dlouhodobě klidová zóna pohraničního území. Los je soliterní zvíře, které často žije osamoceno, žije na velkých územích desítek i stovek kilometrů čtverečních. Nežije zpravidla ve velkých počtech a dá se snadno vylovit. Stejně jako celá řada jiných druhů jako je například medvěd, divoký kůň, pratur či zubr, vytlačil losa z krajiny rozvoj zemědělství, které se dotklo především velkých druhů savců, ale i ptáků, jako je například drop.

Jedna z teorií hovoří podle Jirků o tom, že losi se na Lipensku usadili kvůli železné oponě, protože je nepustila dál. Přes dva metry vysoká bariéra, která byla navíc pod elektrickým proudem. Železná opona zachytila migrující losy, kteří od 50. let mi-

nulého století migrovali po republice ze severu na jih a jihozápad.

V rámci evropských velkých býložravců je los jediný specializovaný okusovač, nejvíc mu chutnají větvičky a kůra dřevin, tedy keřů a stromů.

„Během doby totality se losům na Lipně dařilo a

„Ten kdo se zde pravidelně vyskytuje, má naději, že losa potká.“

jejich populace rostla. Zvířata přicházela ve třech vlnách, nejprve přišli mladí samci hledající nová teritoria, následně se začal vyrovnávat poměr pohlaví, takže se začaly objevovat i samice a zvířata tu trávila delší dobu,“ říká Jirků. V raných 70. letech bylo u nás prokázáno první rozmnožení losa a los tu začal vytvářet stabilnější populaci. Vytvořilo se několik ohnisek s trvalejším výskytem losa, nebylo jich moc, ale losi se zde pravidelně množili. Ohniska byla většinou v jižních Čechách nejen na Lipensku, ale i na Třeboňsku, na Jindřichohradecku jedno z nich bylo i na Nymbursku - v intenzivně obdělávaném a hustě osíd-

leném Polabí. Jednotlivé mikropopulace losa rostly až do roku 2000, kdy u nás podle dobových odhadů žilo asi 60 losů. Tehdy měli losi „našlápnuto“, aby u nás založili kvalitní stálou populaci. „Pak se ale něco zlomilo, nikdo neví pořádně co, a všechny populace s výjimkou té lipenské zanikly,“ uvedl Jirků. Důvodů může být víc - v Rakousku jsou pouze maloplošné rezervace, většina lesů je soukromých a pro tamní úřady je prioritní ochrana majetku občanů. „Rakouské úřady podle všeho vydávaly povolení k odstřelu losa. Dalším důvodem jsou srážky s automobily a téměř jistě i pytláctví,“ říká Jirků.

Podle něj žije dnes na Šumavě nejméně sedm až osm zvířat. Centrem jejich výskytu je malá oblast zhruba 25 kilometrů čtverečních na pravém břehu Lipna v oblasti Vyššího Brodu, Přední Výtoně a Svätého Tomáše. „Ten kdo se zde pravidelně vyskytuje, má naději, že losa potká. Například v Polsku, když se dostaneme na území, kde losi žijí, je dobré zastavit se v místě, kde je větší rozhled do krajiny obzvláště s mokřady, pak je velká šance, že losa uvidíte. Los je zvíře, které je v krajině vidět, samozřejmě pod podmínkou, že tam žije v rozumném počtu. Další zvířata jsou pravděpodobně na Třeboňsku, kde pracovníci tamní CHKO občas nalézají okousané keře krušiny,“ uvedl Jirků.

„LOVEC LOSŮ“: SETKÁNÍ S NÍM JE JAKO Z JINÉHO SVĚTA

TEXT PAVEL PECHOUŠEK FOTO PAVEL PECHOUŠEK

Karel Strych pracuje jako lesník v oblasti Přední Výtoně, ve zdejších lesích tráví většinu svého času. Losa potkává několikrát za rok.

„Je to neobyčejně majestátní zvíře. Setkání s ním jsou jako z jiného světa. Najednou vidíte obrovské zvíře, které nikdo nezná a stojí pár metrů před vámi,“ takhle popisuje Karel Strych setkání s losem v divoké přírodě Lipenska. Strych celý život

pracuje na Lipensku jako lesník, zaměstnávají ho různé lesnické firmy, které živí zdejší zelené lesy. Právě v těchto místech, která byla za dřívějšího režimu pro normální smrtelníky uzavřená a směli sem jen členové pohraniční stráže, nebo na základě zvlá-

štního povolení jen vyvolení, se daří vzácným losům evropským. Příroda je zde stále nedotčená. Podle vědců je to dokonce místo s jejich největším výskytem na našem území.

Jeho nejsilnější zážitek se setkání s losy je přibližně devět let starý. Tehdy jel Karel Strych autem se svým synem, kterému bylo tehdy asi 16 let. Najednou ho upozornil, že v oplocence, okolo které projíždějí, jsou asi čtyři zvířata. Byli to losi. „Neviděli nás, najednou přeskočili oplocenku a šli od nás. Tak jsme obešli celý kopec a zvířatům nadběhli. Když jsme je uviděli podruhé, tak oni si nás pořád nevšíkali a přišli na vzdálenost asi 15 metrů. Kluk byl tehdy dost nervózní, což se nedivím, ta zvířata měla asi dva metry na výšku,“ uvedl Strych. Pořídil si kameru, kterou nosí neustále v kapse a losy natáčí. Videá zveřejňuje na youtube.

Stalo se mu i to, že jednu losí samici pozoroval několik let za sebou. Jeden rok ji viděl samotnou, další rok s jedním mládětem, rok na to už měla další mládě, takže s ní chodila dvě. „Jednou ke mně přišly na vzdálenost asi 15 metrů,“ popisuje. Občas se k nim připojil býk, tak se také říká losímu samci.

Podle jeho odhadů žije v u rakouských hranic s Německem asi dvacítká losů. Prvního viděl v roce 1997, od té doby se přidala zhruba šedesátka dalších zkušeností. Díky své dvacetileté zkušenosti si myslí, že nejvíce losů žije v okolí Svatého Tomáše a Vyššího Brodu. „Vyhovuje jim prostředí zdejších lesů, které byly léta lidem zapovězeny a turisté sem moc nechodí ani dnes, když jim v tom nikdo nebrání,“ říká lesník Strych s tím, že losi podle něj také rádi chodí hledat potravu na zdejší louky zarostlé náletovými dřevinami. „Osídlenost je zde nízká, téměř nulová. Přes léto se zde objeví pouze cyklisté, což zvířatům vyhovuje,“ dodal.

„Losa vidím tak čtyřikrát, pětkrát do roka. Nezdá se mi, že by jejich počet přibýval. Moje zážitky ale nejsou žádné vědecké pozorování ani výzkum. Je to z velké většiny dílem náhody, součást mojí pracovní náplně,“ říká. O losech se baví i s ostatními domorodci, kteří tu losy také viděli. „Já mám ale velký akční rádius. Rozvážím lidi po lese, hodně toho vidím,“ říká.

Rok co rok zažívá setkání s losem zhruba stejně často. „Možná je zde počet losů dílem nějakého přírodního výběru, protože jsem dvakrát našel uhynulý kus. Na rakouské straně jejich lov není zakázaný, je proto možné, že jejich lov redukuje, protože okusují stromy,“ říká. Vypreparované lebky z uhynulých zvířat má doma, podařilo se mu najít i dva shozy.

Z oblasti u Přední Výtoně také pochází los, kterého porazilo auto a dnes si ho v jeho vycpané podobě mohou prohlížet návštěvníci informačního střediska na Stožci, které leží na území Národního parku Šumava. „Vyfotil jsem ho živého. Druhá fotka už je o dost smutnější, když mě zavolali na místo, kde ležel sražený v trávě. Měl vnitřní zranění, zlomenou nohu. Lesníci už ho museli utratit, protože se trápil,“ popsal smutnou zkušenost.

Výhled na Plešné jezero a hladinu lipenské nádrže od Stifterova pomníku.

Plešné jezero je přírodním unikátem Šumavy. Je jedním z pěti ledovcových jezer na české straně Šumavy, která vznikla ve čtvrtohorách. Jeho plocha je 7,5 ha, největší hloubka dosahuje 18,5 metru a zadržuje celkem 620.000 m³ vody. Jezero se nachází v nadmořské výšce 1090 m n. m. pod 260 metry vysokou jezerní stěnou hory Plechý (1378 m n. m.).

JAN STOIBER PATŘÍ MEZI HRSTKU LIDÍ, KTEŘÍ PO VÁLCE NEMUSELI DO ODSUNU

TEXT PAVEL PECHOUŠEK FOTO PAVEL PECHOUŠEK

Příběh jednoho z posledních lipenských rodáků je historií Lipna přelomu 20. a 21. století. Vyhnul se transportu jen díky profesní nepostradatelnosti svého otce. Původně německá rodina Jana Stoibera žije v Přední Výtoni od nepaměti, on sám se tu narodil a chce tu i zemřít.

Téměř osmdesátiletý Jan Stoiber z Přední Výtoně patří k posledním lipenským mohykánům. Jeho rodina pochází z Přední Výtoně, kde žije od nepaměti. Do konce druhé světové války tu takových německých rodin byly desítky, pak ale vše změnil Benešovy dekrety. Nejbližší rodina Jana Stoibera měla ale to štěstí, že se odsunu sudetských Němců vyhnula.

„Po válce jsme zde zůstaly tři rodiny. My jsme nemuseli odejít, protože otec pracoval jako strojvedoucí v Loučovických papírnách. Měl znalosti a dovednosti, které nešly v krátké době nahradit a jeho nepřítomnost by mohla ohrozit výrobu,“ vypráví Jan Stoiber. I když jeho nejbližší mohli zůstat doma, do Německa byl odsunut například jeho strýc a teta. Sbaleno měli i oba prarodiče, ale po přímluvě otce, který ve fabrice pro-

hlásil, že pokud budou odsunuti oni, půjde i on s celou rodinou, vedení papíren dosáhlo, že prarodiče zůstali. Měli již uzamčený a odevzdaný dům a ze seřadiště se rovnou přestěhovali k rodině syna. „Já jsem měl tehdy dojít do jejich příbytku pro pendlovky, petrolej a kozí máslo, které tam zanechali, ale když jsem přišel do bytu, nebylo tam už nic. Později se zjistilo, že vše sebral národní správce,“ dodává.

V obci Přední Výtoň žilo před válkou více než tisíc lidí, z toho bylo pouze osm Čechů, kteří byli členy finančníků. Ostatní obyvatelé byli buď Němci nebo Rakušané. Po válce tu žilo asi sedm rodin Němců, které nemuseli být odsunuty a pak přišly rodiny se Slovenska a Rumunska, žilo tu i několik lidí z Bulharska. Mohlo zde být něco kolem 100 osob. Dnes má obec zhruba 250 stálých obyvatel.

„Do německé školy jsem začal chodit v roce 1943, z jara roku 1944 byla škola uzavřená. Do školy jsme se vrátili až začátkem roku 1947, a to do Frymburka, protože v Přední Výtoni byla česká škola otevřená až v září 1947. Vzpomínám, že jsme se po válce hlavně museli rychle naučit česky, protože s němčinou už bychom neobstáli,“ uvádí Jan Stoiber s tím, že v té době česky neuměl téměř nic a za pár měsíců si jazyk osvojil. „V naší třídě byli Češi, Němci, Rakušani, Slováci i Rumuni, ale nikdy si nepamatuji na nějaké národnostní třenice,“ říká.

Odsunem se v Přední Výtoni podle vzpomínek Jana Stoibera zcela zastavila řemeslná výroba stejně jako třeba mlýnice spojené s výrobou mouky. „To všechno padlo a zůstalo jen zemědělství, které bylo samozřejmě v katastrofálním stavu,“ uvádí. O zvířata se neměl kdo starat, část byla zavřená ve stájích, kde trpěla, například ovce ale byly stále venku, kde se shlukovaly do velkých stád a nekontrolovaně putovaly krajinou.

V roce 1946 sem přišlo asi 100 lidí, většina pocházela ze Slovenska, velkou část také tvořili rumunští reemigranti. Byli to většinou lidé pracovití.

Jan Stoiber jako mladík v roce 1960, kdy byla hladina Lipna nezvykle nízká

Stoiberův otec Jan pracoval v loučovické fabrice celý svůj život a těsně před odchodem do důchodu zemřel. Po vyučení nastoupil do stejné továrny i mladý Jan, pracoval zde 10 let, poté ho pět let zaměstnávalo zemědělství, v roce 1964 se stal předsedou místního národního výboru, kterým byl až do roku 1989, následně pracoval jako správce místní ubytovny. Po revoluci zastával funkci místostarosty a do roku 2002 byl navíc starostou obce, od té doby si užívá důchodu se svými deseti vnoučaty a jednou pravnučkou. „S manželkou Ildou jsem se oženil v roce 1965. Původem je ze Slovenska, odkud se její rodina odstěhovala na Pardubicko a následně se manželka přistěhovala do Výtoně,” popisuje Stoiber. V Přední Výtoni pracovala jako učitelka v mateřské škole a jeslích. Tři z jejich dětí zůstaly na Lipensku, nejstarší dcera se odstěhovala a žije v severočeských Lounech.

V Přední Výtoni se podle Stoibera od války změnilo úplně vše. Dříve se jednalo o „království“ pohraniční stráže. „Pohraničníci tu vládli neomezeně. Vstupovat

do vsi se smělo jen na zvláštní povolení. Nejhorší ale bylo, že ani místní nemohli chodit kam chtěli. Pokud jsme chtěli do Pasečné, potřebovali jsme zvláštní povolení,” uvádí. Dnešní Přední Výtoň vznikla sloučením částí osad Zadní a Přední Výtoň. Zadní Výtoň byla z velké části zatopena při napouštění přehradní nádrže Lipno. V roce 1976 byla připojena obec Pasečná, pod kterou ještě před válkou spadalo 12 osad.

Podle Stoibera je největší problém obce v tom, že odsud mladí lidé odcházejí do velkých měst. Za ta léta se zde vystříдалo moc lidí. Celá řada přišla podle Stoibera jen kvůli různým výhodám, které tu dostali, například výhodné novomanželské půjčky. „Po dvou, třech letech ale odešli. Byla tu velká fluktuace lidí,” uvedl Stoiber s tím, že výhodou bylo to, že se většinou jednalo o mladé lidi. I když život v lipenském pohraničním pásmu z jeho pohledu nebyl lehký, nikdy ho nenapadlo, že by odešel. „Kdepak! Tady jsem se narodil, strávil celý život, a jestli se nestane nic zvláštního, tak i zemřu,” uzavřel s úsměvem.

PŮVODNÍ LIPENSKO OČIMA ETNOGRAFA

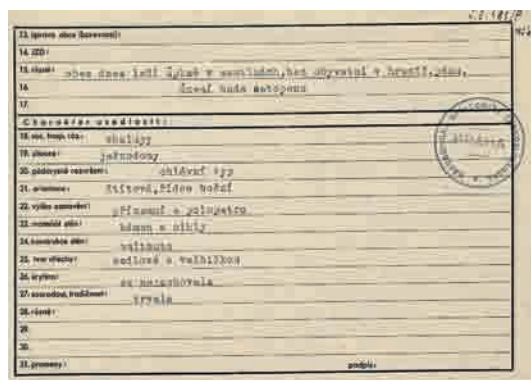
TEXT PHDR. MARIE ŠOTOLOVÁ FOTO FOTOGRAFIE Z ARCHIVU ETNOLOGICKÉHO ÚSTAVU AV ČR, PRAHA

Díky intenzivní práci českokrumlovského Musea Fotoateliéru Seidel má veřejnost k dispozici řadu krásných fotografií pořízených v obcích, které posléze zaplavilo vodní dílo Lipno. Další dosud neznámé snímky nabízí nedávno vydaná monografie autorů Petra Hudičáka, Zdeny Mrázkové a Jindřicha Špinara „Lipno: krajina pod hladinou“. Méně už se ví, že vzácný soubor fotografií a diapositivů archivuje Etnologický ústav Akademie věd České republiky.

Byl rok 1956, kdy docent pražské Karlovy univerzity Vilém Pražák (1889-1976) stál před úkolem zdokumentovat oblast, která se měla v následujícím období ocitnout hluboko pod vodou. Přišel však v době, kdy už byly domy vyklizené, zčásti i zbourané. Přes tyto ztížené podmínky provedl záchranný výzkum zaměřený v souladu se svým osobním zaujetím pro lidovou architekturu na stavební ráz zdejších vesnic. Ve společnosti fotografa Hyhlíka navštívil 27 vesnic a samot od Volar po Český Krumlov. Výsledkem bylo 276 pořízených černobílých snímků, 50 zákresových tabulí různých stavebních dispozic a 80 barevných diapositivů, které však poškodil zub času. Fotografie mají

legendu, kde Vilém Pražák popsal skutečnosti významné z etnografického hlediska. Většina fotografií zachycuje statky, návsí a usedlosti. Část snímků přináší svědectví také o interiérech, kde by náhodný chodec neviděl nic vzrušujícího, ale zkušenému zraku etnografa se odhalila ledajaká zajímavost, po které se už dávno slehla zem.

Etnologický ústav Akademie věd České republiky byl tak laskav, že svolil v našem časopise uveřejnit výběr z tohoto uchovaného fotografického a textového Soupisu Národopisné společnosti československé. Poděkování patří především paní PhDr. Barboře Gergelové, která se naší redakce ujala a pomohla pro vás vzácné dokumenty objevit.

Doc. dr. Vilém Pražák zakresloval na dokumentační karty dispozice navštívených osad. Další karty nesou přesný popis jak stavitelských celků, tak jednotlivých domů. Na ukázce je část dokumentace Dolní Borkové (Mayerbachu) - zaniklé osady obce Hůrka u Horní Plané. Vznikla sice až v roce 1806, ale už na konci 19. století získala na významu kvůli zdejší těžbě a zpracování rašeliny. Po druhé světové válce došlo k jejímu vylidnění po odsunu Němců. Nakonec ji zalilo lipenské jezero.

Statek na návsi Pláničky byl jedním z mála upravených domů, které Vilém Pražák při svém výzkumu zaznamenal. Na kartách se dočteme, že v Pláničce viděl „mnoho stromů“.

Východní strana návsi Bělé - částí Parkfried s typickými jednopatrovými statky. Střechu nejbližší usedlosti pokrývají ještě šindele. Fotografie stará 60 let dokumentuje zástavbu z 19. století, dějiny vesnice však začali už před sedmi sty let psát zlatokorunští mniši.

Ve stáji v Horní Borkové (Fleissheim) se v jednom z opuštěných domů uchovaly přepážky, umně štípané z kamene.

V zdejších usedlostech se vyskytovaly často obrovské kádě na vodu. Bývaly buď v komorách, ve sklepích nebo přímo v chlévech. Voda musela být v hospodářství v rezervě pro období letního sucha nebo naopak pro čas tuhých mrazů. V Dolní Vltavici badatelé popsali kádě o průměru až 1,80 m a výškou 1,20 m.

SERIÁL: ZANIKLÉ ŠUMAVSKÉ OBCE SRDCE VLTAVY STÁLE TEPE, ALE POD HLADINOU

TEXT PETR JELÍNEK FOTO PETR JELÍNEK

Nejznámější partie údolí Vltavy zmizela pod hladinou Lipna. Spojovala říční břehy uvnitř malebných zákrutů řeky a vytvářela srdcovitý tvar. Když hladina Lipna klesne, je vidět, že stále tepe.

Dlouhodobá výstava „Ze břehů staré Vltavy“, pořádaná v Památníku – rodném domku Adalberta Stiftera v Horní Plané, přibližuje návštěvníkům základní informace o zmizelých místech v oblasti dnešního lipenského přehradního jezera.

V prvním dílu seriálu byly představeny zaniklé Přední Hamry u Horní Plané. Na Hornoplánsku zůstaneme i v tomto dílu. Osudy Bližší Lhoty a dalších míst po proudu řeky směrem k Lipnu však ponecháme pro příští díly seriálu a projdeme se po obou březích Vltavy až z míst, kde přehradní jezero končí.

V zátopové oblasti vodního díla Lipno se zde ocitly pouze jednotlivé lokality z katastrů několika

obcí. Patří mezi ně jak stavby, tak význačné přírodní zajímavosti.

Mezi obcemi Nová Pec a Želnavá (obě kdysi patřily do politického okresu Český Krumlov, ale dnes spadají do okresu Prachatice) se rozkládá široké údolí, jehož střed tvoří říční niva Vltavy. Hladina řeky zde kolísá v závislosti na naplnění přehradní nádrže. Při pohledu na mapu nebo letecké snímky jsou vidět četné říční meandry, rozvětvení toku, mrtvá ramena, tůňe i rašelinové plochy s typickou vegetací. V těchto místech bylo kdysi narovnáno koryto řeky pro umožnění plavby úzkých vorových tabulí a pramenů z jejich vaziště, které bývalo na soutoku Teplé a Studené

Vltava od železničního mostu u Nové Pece při snížené hladině Lipna na jaře 2014. (Foto: Helena Flíčková)

Vltavy. Tento umělý kanál byl přemostěn dřevěným tzv. „Pašeráckým“ mostem na cestě mezi Želnavou a Ovesnou. Cesta i most zanikly před stavbou Lipenského vodního díla.

U Nové Pece byl ze zátopové oblasti odstraněn původní dřevěný silniční most a nahrazen vyšším betonovým. Upravena byla také trasa silnice od Želnavy do Nové Pece.

Na pravém břehu pod nádražím (dřívější stanice Želnavá, dnes Nová Pec) býval rozsáhlý dřevosklad s vyústěním tzv. Želnavského smyku, kterým bylo plaveno dřevo ze Schwarzenberského plavebního kanálu. Před zaplavením byl zrušen a jeho základy vystupují ze dna jezera jen při snížení hladiny přehradní nádrže.

Na levém břehu nedaleko Bělé začínal 1500 metrů dlouhý vorový kanál pro plavbu k propusti jezu u Zaunova mlýna v Horách. U tohoto jezu stávala mohutná stavba rechlí, které sloužily k zachycení plaveného polenového dříví. V tomto místě byla polena vytahována z vody a překládána na povozy, které je přepravovaly ke Schwarzenberskému kanálu pro další plavbu k Dunaji.

Rechle, jez i stavby mlýna a překladiště byly zrušeny a v této lokalitě byl před zaplavením vystavěn nový železniční násep a most na přeložce železniční trati. Při nižším stavu jezerní hladiny jsou základy všech staveb dobře viditelné.

*Dřevěné rechle u osady Hory, které sloužily k plavně pole-
nového dřeva. (Foto Josef Seidel, zdroj: Museum Fotoateliér
Seidel)*

Původní trasa železnice na pravém břehu byla zrušena a na řadě míst zatopena.

Přehradní jezero přerušilo řadu komunikací mezi pravým a levým břehem. Zmizel také další dřevěný most na cestě, která spojovala Pernek a Hory s Novou Pečí.

Ještě blíže k Horní Plané, nedaleko vesnice Pihlov, býval přes Vltavu dřevěný můstek, spíše lávka.

Tato lávka nebyla na žádné významné komunikaci, přesto se stala nedílnou součástí vzpomínky na nejnámější partii zatopeného údolí Vltavy. Spojovala totiž říční břehy uvnitř malebných zákрутů řeky, které upoutaly mnoho generací lidí svým srdcovitým tvarem, dobře viditelným z vyvýšených míst na obou březích.

„Srdce Vltavy“ na fotografii Johanna Mayera.

Není divu, že získaly název „Srdce Vltavy“, užívaný jak místními, tak přichozími návštěvníky. Ve druhé polovině 19. století začal vzrůstat zájem o Šumavu a mimo jiné také o rodný kraj „básníka Šumavy“ Adalberta Stiftera. Zde mezi prvořadé přírodní zajímavosti patřilo Plešné jezero a spolu s ním „Srdce Vltavy“. A nejen to, meandr Vltavy se stal pro mnoho lidí – Němců i Čechů - opravdově srdceční záležitostí.

*Ústí plavebního smyku do překladiště dřeva. V tomto místě
bylo polenové dříví vytahováno z vody a rovnáno do hranic.
(zdroj: Šumavské muzeum Pasov)*

V letní době vyplouvá z přístaviště v Horní Plané malá výletní loď „Bafal“ na okružní trasu k „Srdci Vltavy“. Když GPS ukáže souřadnice 48°77' severní zeměpisné šířky a 14°00' východní zeměpisné délky, loďka se nachází nad středem meandru... Vltava v něm proudí stále, srdce řeky je stále živé. Při dostatečném poklesu hladiny jezera se to již několikrát potvrdilo.

*Tak vypadal dřevěný můstek spojující břehy uvnitř říčního
meandru „Srdce Vltavy“.Reprodukce kresby H. Neubauera.*

LITERÁRNÍ TOULKY LIPENSKEM – ZEMĚ ZAMYŠLENÁ

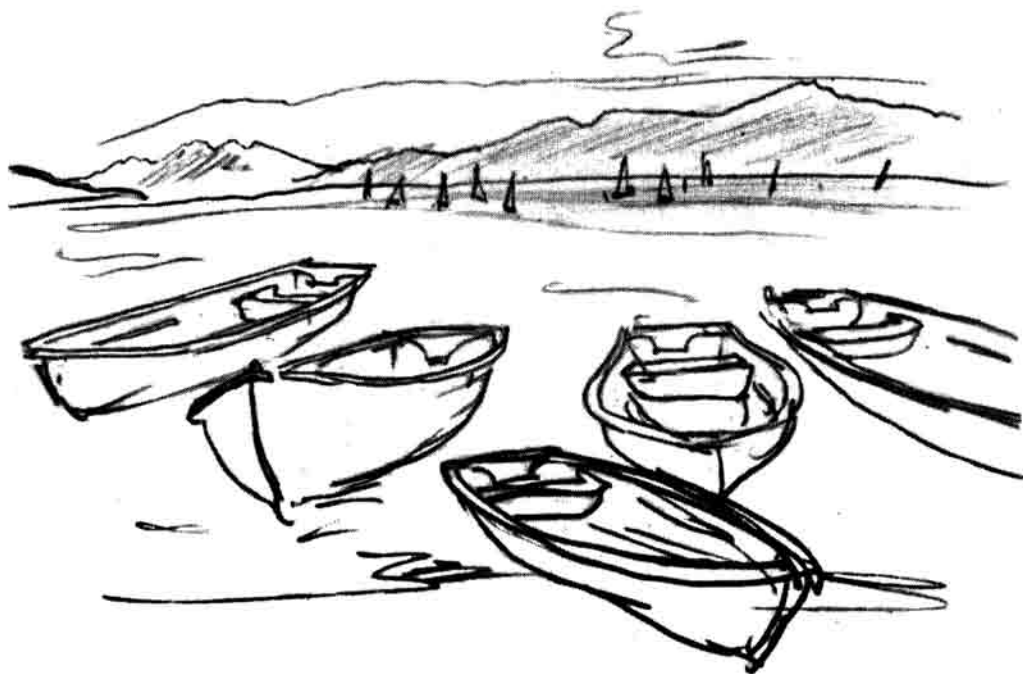
TEXT PRO POTŘEBY ČASOPISU LIPENSKO KRÁTIL PETR ČMERDA

Kdyby se mě někdo zeptal, co je ze všeho nejkrásnější v krajině mezi Volary a Želnavou, odpověděl bych bez rozpaků: jména osad a siluety kostelů proti jitřnímu i navečernímu slunci.

Pěkná, Záhvozdí, Slunečná... říkej si tato pojmenování jako zaklínadla, nakresli si z dálky dominanty věží s táhlým rytmem vrchů... Na výšinách u Želnavy si v očích polaskej široký výhled k Lipenskému jezeru, které působí svým jiskřivým modrem jako snový přelud, zvláště na konci léta, kdy barvy jsou tiché a klenba oblohy se rozpíná mezi lesnatými obzory v křišťálově čistém jasu. Mezi Novou Pecí a Bělou končí Vltava a začíná jezero, v němž zasvítily ostrou zelení ostrůvky trav na temném odrazu jehličnatého lesa. Červené lodičky na

travnatém břehu vypadaly tak poeticky, že Jan Zrzavý by je jistě použil do některého svého obrazu z Bretaně. Husí hejno však zdůvěřňovalo tento kout něčím domáckým, co vyvolává představu naditých duchen a martinského posvícení v české selské chalupě.

Jindy jsme šli pod jeřáby a jasany z Horní Planě k Hůrce, chvílemi pronásledováni deštěm a zase rozkocháni prozářenou krajinou, vždycky však podarováni nějakou novou krásou. Nejraději jsme přihlíželi světelným proměnám v oblacích i ve vodě, které měnily přírodu v nové a nové obrazy. Přihnal

se mrak a voda ztemněla do černa, tvoříc na obzoru temnou čáru jako někde u moře, a za ní proud světla, vytrysknuvší z oblak, zalil krajinu magickým přísvitem jako na některém Rembrandtově leptu. Vítr hnal k břehu vysoké vlny s bělavým hřebenem pěn, které se s hučením rozplývaly v písku, ztmavěly i plachty plachetnic, jež se kymácely ze strany na stranu jako Rimbaudův Opilý koráb. Nemohli jsme v té chvíli ani uvěřit, že tato naše teskná krajina může být v určitých okamžicích tak překvapivě dramatická.

S malířem Otou Matouškem jsme si vyjeli z Horní Plané motorovou lodí a já vzpomínal na Adalberta Stiftera, co by asi říkal tomuto šumavskému moři a jak by si touto plavbou zkracoval cestu do Frymburka za milovanou Fany. Po celou plavbu nás provázela šedivá silueta Vítkova kamene... Šedivý hranol hradní věže, několik krakorců a nahé zbytky kamenných zdí... Myslil jsem na nejkrásnější pasáže Stifterova rožmberského románu a vyvolával si živě postavy rytířů a panen, tak sugestivně zpodobené velkým básníkem. Sám pro sebe miluji tohoto básnického milence Šumavy pro jeho přichylnost k rodné hroudě, pro citovou čistotu, vzdálenou všech národnostních fanatismů, jíž se tolik odlišuje od mnoha svých krajanů, a cítím jen upřímný dík za tu bohatou přemíru krásy, kterou nám objevil a ztvárnil se srchovaností velikého umělce.

Vzpomínám-li na Frymburk, vrací se mi jeden dávný večer se srpkem půlměsíce nad osamělou břízou, vůně rosy vanoucí ze ztemnělých luk za še-

dými šindelovými střechami i záblesk říčního zákrutu pod stříbřitým nebem, v němž se téměř ztrácela rozmytá silueta chrámové věže, jejíž stříhlost dává Frymburku typickou tvář. Tak vypadalo městečko dlouhá léta, téměř bez proměny, než náš čas prostřel kolem něho předlouhou jezerní hladinu.

Když ztichne ptačí zpěv a u cesty nad jezerem se rozvoní pupalky, když zrcadlo vodní hládě odrazí bílé světlo žárovky, zavěšené nad přístavištěm přívozu, tehdy vzpomínám na všechny příběhy básnickových Polních květin, které si každý rok znova čítávám.

Ladislav Stehlík, Země zamyšlená, díl 3, kapitola Po stopách básnickových (jako e-knihu vydává nakladatelství DriftBooks (www.driftbooks.eu))

Tato trilogie je považována za největší dílo Ladislava Stehlíka, které je je lyrickým průvodcem po jihozápadních Čechách. Autor při svých cestách po kraji sesbíral pověsti, zaznamenal osudy místních lidí či zastavení zajímavých návštěvníků – malířů, sochařů, spisovatelů, herců, hudebních skladatelů a dalších. To doplnil mistrným popisem přírody a obrázky. Text se někdy ve své úzké provázanosti s krajinou, s její geografii a historií, ale především s lidmi, kteří v Jižních Čechách pracovali, tvořili a žili, stává pro přemíru kulturně-historických referencí poměrně čtenářsky náročným. Lyrická hloubka Země zamyšlené tím samozřejmě nijak neztrácí na působivosti, ale čtenář, není-li se zmiňovanými fakty důvěrně obeznámen, přichází o Stehlíkův text jako zdroj informací o místech, lidech a jejich díle.

TROJMEZNÍ KÁMEN POD PLECHÝM A JEHO OSUDY

TEXT ZDENĚK ŠMÍDA FOTO ARCHIV ZDENKA ŠMÍDY

Česko-německo-rakouské trojmezí na Šumavě pod Plechým vzniklo s velkými územními změnami za panování Marie Terezie ve druhé polovině 18. století. Jaká je historie zdejším hraničním kamenů?

Až do roku 1765 se trojmezí Čech, Bavorska a Rakous nacházelo na Třístoličnicku. Svoje jméno Třístoličnick dostal podle skály, která má na vrcholu tři vysekaná sedátka – podle pověsti na stolicích sedávali panovníci Čech, Bavorska a Rakous. Každé sedátko bylo na území příslušné země. Okolo roku 1765 byly v důsledku tereziánských změn provedeny nové rozhraničovací práce a omezníkování hranice – trojmezí bylo posunuto mezi významné vrcholy Třístoličnick a Plechý, patrně se tak stalo

k upevňování přátelství a dobrých sousedských vztahů mezi Čechami, Bavorskem a Rakousy.

Na nejstarších fotografiích ze začátku 20. století je trojmezí vyznačeno trojbokým mezníkem se zkratkami jednotlivých zemí (C, B, A) a letopočtem 1765. V bezprostřední blízkosti trojbokého mezníku se nacházel česko-bavorský hraniční mezník s nápisy K BÖHMEN (Království české) a K BAYERN (Království Bavorské). Po vzniku Československa v roce 1918 byly rozhraničeny nové českosloven-

Socialistický válec z 50. let 20. století.

ské hranice – na šumavském trojmezí byl (ve 20. letech) ponechán trojboký mezník a do příslušných ploch se zapustily desky se státními znaky a datem platnosti Versailleské mírové smlouvy.

Dobové fotografie nám v další fázi vývoje trojmezí dokladují, že trojboký mezník byl zničen – nejprve byly odstraněny zapuštěné desky a později byla ulomena jeho vrchní část. Ve 30. letech, která jsou pro rozhraničovací práce nových československých hranic s Bavorskem charakteristická, byl osazen nový trojboký monolit – do každé stěny byl zapuštěn příslušný státní znak. Zároveň byl osazen nový československo-bavorský mezník s iniciálami ČS a DB.

Během 2. světové války byl trojboký monolit zcela zničen. V místě styku hranic Československa, Spolkové republiky Německo a Rakouska byl dne 5. července 1956 osazen jako podstavec hraniční mezník, který vyčníval 20 cm nad povrchem terénu. Na jeho vrchní část byl postaven váleček ze žuly, na který byly vyznačeny iniciály ČS, B a Ö a směrové značky.

Vznik České republiky a dalších demokracií v Evropě s sebou přinesl výměnu trojmezního hraničního znaku na šumavském trojmezí. Od roku 1993 zde stojí markantní trojboký sloup se stříškou. Každá strana stěny nese název státu a státní znak (u Německa a Rakouska je navíc název a znak spolkové země – Svobodný stát Bavorsko a Země Horní

Nový trojboký monolit osazený ve 30. letech 20. století.

Rakousko). Na vrcholu stříšky jsou směrové značky. Česko-bavorský mezník, až na drobné úpravy, nedoznal změn. Letopočet 1844 upomíná na ustálení česko-bavorské hranice – byly vyřešeny sporné hraniční otázky a v některých místech byla hranice osázena novými mezníky. Mezi Čechami a Bavorskem byla uzavřena dne 24. června 1862 hraniční smlouva a její přílohou byly hraniční protokoly z let 1845, 1846 a 1849. Zemské hranice byly rozděleny na 9 hraničních úseků, přičemž poslední úsek končil právě tady, na trojmezí hranic Království českého, bavorského a arcivévodství rakouského.

Trojboký mezník na nejstarších fotografiích ze začátku 20. století.

Absence trojbokého monolitu během 2. světové války.

TŘÍSTOLIČNÍK, HORA S TRŮNY TŘÍ KRÁLŮ

TEXT JIŘÍ MÁNEK **FOTO** JIŘÍ MÁNEK A FRANTIŠEK JANOUT

Třístoličník (1302 m), hora nedaleko trojmezí Čech, Bavorska a Rakouska, je jedním z nejvýznamnějších a nejnavštěvovanějších vrcholů Šumavy s bizarními skalními útvary a úchvatnými výhledy do českého vnitrozemí i na vrcholky Alp. Ročně jej navštíví desítky tisíc návštěvníků.

Z německé strany je možné prakticky až na vrchol Třístoličníku dojet autem, my se ale vydáme pěšky z Nového Údolí. Nové Údolí bývala kdysi osada, kterou založil kníže Schwarzenberg někdy po roce 1800. Rozvoji osady napomohla železnice z bavorského Haidmühle do Volar, která byla postavena z iniciativy volarského vrchního učitele Wenzela Draxlera. Provoz železnice zde byl zahájen 15. listopadu 1910. Železnice dnes přes hranici již nejedzí, ale do Nového Údolí se i dnes vlakem pohodlně dostanete z nedalekého Stožce.

Z Nového Údolí se pak vydáte po červené turistické značce, která vás po osmi kilometrech bezpečně zavede až na vrchol Třístoličníku. První kilometry vedou pohodlnou lesní asfaltkou. Po 2 kilometrech dorazíte na začátek známého Schwarzenberského kanálu, kde stojí kamenný pomník z pamětní deskou z 8. února 1928 na paměť stavitele kanálu Josefa Rosenauera, rodáka z jihočeských Chvalšín. Zbývajících 6 km cesty se již zvedá lesní pěšinou, nejprve pozvolna a poslední 2 km docela příkře. Kvůli kůrovcové kalamitě a zmizení smrkového lesa jsou vrcholové části cesty trochu ponuré, ale zato s fantastickými výhledy do českého vnitrozemí, když horizontu dominuje Boubín s Bobíkem.

Prostranství vrcholu Třístoličníku je přímo úchvatné. Hora dostala název podle uskupení skal, které eroze vy-modelovala do podoby tří skalních věží, které připomínají

trůny. Podle pověsti na nich v dávné minulosti sedávali králové Čech, Rakouska a Bavor a radili se o podobě státních hranic. Z vrcholu jsou krásné výhledy všemi směry, jižním směrem jsou dobře vidět Alpy. Na vrcholu hory, na německé straně také nachází hospůdka, (viz www.bergstathof-dreisessel.de), kde na vás čekají vynikající bavorské speciality, jako odměny za zdolaný vrchol. Česká turistická stezka odtud pokračuje doleva na Trojmezí (1321 m), kde se stýkají hranice tří států - České republiky, Spolkové republiky Německo a Rakouska. Dále můžete pokračovat na vrchol Plechý (1378 m), k Stifterovu pomníku, k Plešnému jezeru anebo až do Nové Pece.

Ještě impozantnější kruhový výhled nabízí sousední vrchol Hochsteinu (1 330 m). Těsně pod vrcholem je potom kaple zasvěcená biskupu J. N. Neumannovi, rodáku z jihočeských Prachatic. Ten působil také jako kněz v USA, kde se stal biskupem ve Filadelfii. Zemřel v roce 1860 ve 49 letech a vedl tak příkladný život, že v roce 1979 byl prohlášen prvním americkým svatým.

K sestupu zpět do Nového Údolí je možné využít stejně červeně značené cesty jako nahoru, nebo se vydat po značených stezkách bavorským územím do Haidmühle. Cesta po bavorské straně trvá dvě hodiny, je pohodlná a cestou potkáte plavební nádrž na potoce Kreuzbach a pak pokračuje klidnou silnicí mezi lesy až do Haidmühle, odkud je to již jen kousek po silnici do Nového Údolí.

V roce 1883 nechal Albert Gampert, nadlesní z Neureichenau, postavit na Třístoličnicku dřevěnou, tzv. "letní halu", která se souhlasem knížete Schwarzenberga zaslouhala do Čech. Zasluhou Alberta Gamperta byla posléze dokončena kamenná stavba se stájí a sklepem, krytá šindelem, která nabízela šest postelí a společnou noclehárnu pro nejméně třicet osob. Dům byl slavnostně otevřen 10. června 1889. Knihy hostů na této staré boudě na Třístoličnicku bohužel shořely, avšak nejstarší zachované zápisy z osmdesátých a devadesátých let 19. století v knize okresu Freyung uvádí jména mnoha turistů z Bavorska, Saska, Pruska, Rakouska i z Čech. Už v roce 1907 přišlo na vrchol na 30.000 návštěvníků a zázemí pro turisty nestačilo. Proto byla 6. července 1913 slavnostně otevřena nová, celoročně obhospodařovaná budova s dvaceti pokoji, s 35 lůžky a noclehárnou pro 22 osob.

DIESE KAPELLE EHRT
DEN GROSSEN SOHN DES BÖHMERWALDES
JOHANN NEPOMUK NEUMANN
*28. MÄRZ 1811 IN PRACHATITZ
†5. JANUAR 1800
ALS BISCHOF VON PHILADELPHIA
HEILIG GESPROCHEN
AM 18. JUNI 1977
+ + +
ERBAUT VOM BÖHMERWALDHEIMATKREIS
PRACHATITZ E.V.
GEWEIHT AM 27. JULI 1980

FRYMBURK V ZIMĚ LÁKÁ NA BĚŽKY, NOVĚ I NA ŽIVOT POD HLADINOU MOŘE

TEXT PAVEL PECHOUŠEK FOTO LUDĚK NOVOTNÝ

Ve Wellness Hotelu Frymburk byla v listopadu otevřena expozice „Svět pod hladinou“. Návštěvníci tu mohou poznávat kouzelný život pod hladinou řek, jezer, tropických vod, moří a oceánů. Patroni projektu byli Steve Lichtag a Karel Poborský. Přes zimu jsou ale pro cestu do Frymburku hlavním lákadlem především běžky.

Díky svým 4870 hektarům získala vodní nádrž Lipno přezdívku jihočeské moře. Malý dotek toho pravého moře je teď ale možné pocítit i v nově otevřené expozici nacházející se v areálu Wellness Hotelu Frymburk! „Svět pod hladinou“ je postaven na ploše 500 metrů čtverečních a návštěvníci v něm uvidí nespočet živočichů z vodní říše ve více jak 30 akváriích. Expozici s tajemnou atmosférou připravovaly desítky odborníků. V akváriích věnovaných tuzemským vodám plavou kapři, štiky, okouni ale najdeme tu i jesetery a samozřejmě i velkého sumce. Další část

expozice je věnována sladké vodě v tropických oblastech jako je Afrika, Amazonie nebo jihovýchodní Asie. Plavou tu dravé piraně nebo hravé amazonské rejnoky. Asi nejatraktivnější sekce je věnovaná mořím a oceánům. Mořská akvária jsou plná nejrůznějších druhů pestrobarevných korálových rybek a nechybí tu ani „slavné filmové hvězdy“ jakými jsou Nemo a Dory. Jsou tu ale i murény a samozřejmě nechybí ani žralok. Návštěvníci uvidí zuby Carcharodona Megalodona, největšího žraloka, který kdy v hlubinách oceánů žil, obrovské zuby i mistrovské rytiny z čelisti největší

Malebné městečko Frymburk je výjimečné svou polohou – rozprostírá se na poloostrově levého břehu vodní nádrže Lipno. Je tedy z velké části obklopeno vodami jihočeského moře a zároveň leží v blízkosti rakouských hranic.

ozubené velryby – vorvaně. Unikátní sbírka vorvaních zubů je z doby, kdy byli tito savci ještě hromadně loveni. Vystavené mušle a korýši téma hlubin moří a oceánů vhodně doplňují. Část expozice nazvaná „moře v Čechách“ názorně ukazuje období prvohor a druhohor, kdy i v okolí Frymburku moře skutečně mohlo být.

FRYMBURK JE V ZIMĚ RÁJEM BĚŽKAŘŮ

Wellness Hotel Frymburk je v zimě také známé nástupní místo do lyžařských stop. Frymburk je v zimě tedy právem vyhlášený mezi milovníky běžeckého lyžování. Známe jsou především kvalitní běžecké stopy o délce celkem 45 kilometrů na trase Frymburk, Náhlav, Svatonina Lhota, Kramolín. Díky rozmanitému terénu si na Lipně vyberou rekreační i fyzicky zdatnější běžkaři. Středně náročné běžecké stopy pro klasický styl i bruslení se táhnou mezi Lipnem nad Vltavou a Frymburkem okolo Alpské vyhlídky pod vrcholem Kaliště (993 metrů). Většina běžeckých stop v areálu Lipno nad Vltavou - Frymburk je ukryta před větrem v lese a jsou vhodné spíše pro pokročilejší běžkaře. Běžecké stopy jsou propojeny s běžeckým areálem na frymburských loukách.

Ojedinelé možnosti k běžkování nabízí v případě příznivých podmínek s bezpečnou tloušťkou ledu zamrzlá hladina Lipna. Rozběhnout se můžete prakticky kamkoli, k nejkrásnějším výletům na běžkách patří ten mezi Frymburkem – Přední Výtoní a Lipnem nad Vltavou. Pokud na ledě neleží velká vrstva sněhu, je zamrzlá hladina Lipna výborná především pro bruslařský styl.

Běžecké a bruslařské trasy Frymburk – Lipno nad Vltavou

Nástupní místa na běžecké stopy v areálu Lipno – Frymburk:

- býv. parkoviště Skiareálu Lipno nad obcí Lipno n. Vlt.
- parkoviště Na Františku (při cestě na vrchol Kramolín)
- za Frymburkem u střelnice ve směru na Malšín

OBJEVTE ZIMNÍ TVÁŘ ČESKÉHO KRUMLOVA

TEXT ČESKÝ KRUMLOV TOURISM FOTO MĚSTO ČESKÝ KRUMLOV

Láká Vás návštěva některé z krumlovských galerií či muzeí, kterou můžete zakončit romantickou procházkou zasněženým městem s horkým punčem či mandlemi v ruce? Nebo jen procházka uličkami a zákoutími, kudy několikrát probíhali také Uriáš s Petronelem v nové pohádce *Anděl Páně 2*? Nabízíme Vám prohlídky toho nejlepšího, co Český Krumlov nabízí v zimní sezoně.

TAJEMNÉ KLÁŠTERY ČESKÝ KRUMLOV

Až do konce ledna 2017 můžete navštívit výstavu "Císařův pekař - Pekařův císař" v Kláštrech Český Krumlov. Areál českokrumlovských klášterů byl revitalizován v rámci programu "Vracíme památky do života", což je i klíč k výběru tohoto filmu. Historický snímek zároveň představuje filmové ztvárnění postavy Rudolfa II., který roku 1601 odkoupil českokrumlovské panství od posledního představitele rožmberského rodu. Dvacet let vlády nad Českým Krumlovem představuje nejkontroverznější část dějin města. Podobně kontroverzní je i legendární historická komedie *Císařův pekař - Pekařův císař*. Hlavním atributem výstavy je sbírka dochovaných kostýmů (čtyři získaly statut Kulturního dědictví ČR) a exponáty z filmu. V alchymistické dílně doplněné o kostýmy a rekvizity filmových badatelů můžete sami umístit elixír věčného mládí, ve sklepení nadýchnáte atmosféru Matějova vězení, vyzkoušíte si filmový kostým v komnatě Hraběnky Strádové, nahlédnete pod pokličku dobové hostiny na císařském dvoře rozšířené o re-

kvizy pokrmů a kostýmů dvorních dam a pánů. Obdivovat můžete také sbírku Rudolfa II., hlavně obrazů Mony Lisy. Co myslíte, který je asi ten pravý? A v neposlední řadě můžete následovat ničivé kroky Golema a ověřit si své znalosti kultovního filmu v soutěžním kvízu.

S ČESKÝ KRUMLOV CARD VÝHODNĚJI

Věděli jste, že v Českém Krumlově můžete při návštěvě muzeí ušetřit až 50 % z běžného vstupného? Tři muzea, zámeková věž, život a umění v nově zrekonstruovaných krumlovských kláštrech a mezinárodně proslulou galerií si můžete prohlédnout za poloviční vstupné, díky Český Krumlov Card.

Do 29. ledna 2017 je pro návštěvníky otevřena výstava *DUŠE PRA/LESA* v Egon Schiele Art Centru. Tři tisíce metrů čtverečních nabízejí obrazy s lesy a palessy

Kláštery Český Krumlov

Regionální muzeum

Hradní muzeum

Egon Schiele Art Centrum

z jiných kontinentů a vypráví o životě původních obyvatel těchto vzdálených končin - jejich umění, tradicích a historii. Výchozím podnětem v přípravách výstavy se stalo dílo českého výtvarníka Otto Plachta. Malíř, který dlouhá léta žil v peruánské Amazonii, kde byl přijat indiánským kmenem Shipibo. Otto Placht přizval ke spolupráci i svého dlouholetého peruánského přítele a kolegu Dimase Paredese Armase.

Unikátní keramický model města, ale také Hvězdy stříbrného plátna můžete do konce prvního lednového týdne obdivovat v Regionálním muzeu v Českém Krumlově.

Při procházkách zimním Krumlovem určitě nezapomeňte navštívit Hradní muzeum na prvním hradním nádvoří. Ihned po vstupu do muzea se totiž vydáte na putování časem. V autentických prostorech vybavených historickými svítilny, zrestaurovanými kachlovými kamny a replikami starých muzejních vitrín se setkáte s pány z Krumlova, Rožmberky a dalšími významnými šlechtici, kteří v průběhu staletí sídlili v Českém Krumlově.

Dotkla se vás někdy historie tak živě, že jste na chvíli ztratili dech? Vítejte v Museu Fotoateliér Seidel! Expozice vás překvapí svou autentickou, nepřehnanou množstvím unikátních dobových snímků, dochovanými a stále funkčními fotoaparáty či zařízením fotokomory.

Museum Fotoateliér Seidel

MUZEA, KTERÁ DĚTI NENUDÍ

Zábavu i poučení pro malé i velké v Českém Krumlově zaručují expozice Wax Musea nebo Muzea útrpného práva. Na setkání s těmi nejslavnějšími světovými osobnostmi či na pohled do temných dob středověké inkvizice jen tak nezapomenete.

Chcete vidět rozzářené oči svých potomků? Vezměte je do pohádky! Výstava v Pohádkovém domě představuje 300 historických loutek aranžovaných do tematických celků. Můžete tak vidět např. vyobrazení historických legend, jihočeskou svatbu, loupežníky z hvozdů Blanského lesa a Šumavy, draky a rytíře, trpaslíky z okolních dolů nebo třeba Spejbla s Hurvínkem. Půda Pohádkového domu je věnována současným loutkařům.

ULIČKAMI MĚSTA S TUŽKOU V RUCE

Pokud zabloudíte při toulkách Českým Krumlovem do Infocentra na náměstí Svornosti, vyzvedněte si pro Vaše ratolesti brožuru Renaissance v Krumlově aneb Spěchej pomalu za trubačem a medvědem. Zajímavé příběhy a architekturu doby renesance v Českém Krumlově tak Vaše děti poznají zábavnou formou při dokreslování, plnění úkolů a hledání odpovědí v uličkách Českého Krumlova.

Z návštěvy Českého Krumlova si nezapomeňte odvézt památku v podobě dobové fotografie v kostýmech z doby našich babiček. Navštivte Museum Fotoateliér Seidel a přeneste se o století zpět.

KULTURNÍ AKCE, KTERÉ ROZHODNĚ STOJÍ ZA NÁVŠTĚVU

Krumlovský advent

Až do 6. ledna si můžete v Českém Krumlově užívat vánoční atmosféry. Navštivte vánoční trh na náměstí Svornosti a vychutnejte si vánoční punč či staročeské dobrotu.

Krumlovský Masopust / 25. – 28. 2. 2017

Obnovená tradice lidové masopustní slavnosti s typickým pestrobarevným procesím masek, provázeným pouličními divadelníky, kejklíři a muzikanty. A jelikož po veselici následuje půst, nechybí ani bohatá hostina a tancovačka.

Velikonoce / 14. – 17. 4. 2017

V Českém Krumlově pokračuje tradice velikonočních trhů. Od Zeleného čtvrtka do Velikonočního pondělí nabídnou trhovci a řemeslníci stylové výrobky, velikonoční pomlázky či malovaná vajíčka. Kromě tradičních řemeslných trhů čeká na všechny i různorodá zábava.

VÍTKŮV HRÁDEK, MÍSTO KDE STRAŠÍ ŽLUTÁ PANÍ

TEXT A FOTO TURISTICKÝ SPOLEK LIPENSKA

Asi pět kilometrů od Přední Výtoně se tyčí Vítkův Hrádek, nejvýše položený hrad u nás. Stejnomené občanské sdružení se stará o jeho obnovu.

Více než 750 let nad hustými šumavskými lesy trůní nejvýše položený hrad v Čechách – Vítkův Hrádek známý též jako Vítkův kámen, německy Wittigstein či Wittinghausen. Zřícenina stojí nad osadou Svatý Tomáš, asi pět kilometrů od Přední Výtoně. Jedná se o největší dochovanou obytnou věž v Čechách donjon, která je vysoká 17,5 metru. Středověký hrad, který stojí ve výšce 1053 metrů, byl užíván jako obranná tvrz, v novověku byl až do pádu železné opony pozorovacím stanovištěm pohraniční stráže, dnes turistům nabízí dechberoucí výhledy na celé Lipenské jezero, českou i rakouskou část Šumavy až k majestátným Alpám. Od roku 1958 je chráněn jako kulturní památka ČR.

Hrad byl založen Vítkovci a sloužil jako pohraniční pevnost a správní středisko panství. První spolehlivá zmínka o hradu se objevuje v roce 1347. Od roku 1302 přešel

hrad do vlastnictví Rožmberků, kteří měli hrad ve svém vlastnictví až do začátku 17. století, což je období, do kterého spadá vláda posledního Vítkovce Petra Voka s krátkou přestávkou v období husitských válek, kdy jej v roce 1427 Oldřich z Rožmberka prodal svému švagrovi Reinprechtovi z Walsee. Rožmberkům se vrátil zpátky až v roce 1464. Za jejich vlády byly k původnímu hradu přidány hradby s pěti baštami. Poté patřil ke krumlovskému panství rodu Eggenbergů a po dobu třicetileté války na něm sídlila posádka císařského vojska, Hrad byl používán a udržován asi do poloviny osmnáctého století a poté vyhořelý osiřel.

O zříceninu se po roce 2005 občanskému sdružení Vítkův Hrádek podařilo zachránit chátrající ruinu před rozpadem a od roku 2005 otevřít novou vyhlídkovou plošinu v koruně hradní věže. Vítkovým Hrádkem se při své

tvorbě inspiroval spisovatel Adalbert Stifter. Další zajímavostí jsou nálezy pocházející z archeologických průzkumů, které zde byly uskutečněny. Existují nálezy dvou bronzových mečů z období 1500-1200 před Kristem, ve skalních trhlinách hradu zde byly nalezeny dva pazourky ve skalních trhlinách uvnitř hradu. „V roce 1394 tu byl vězněn král Václav IV. při převozu na hrad Wildberg v Rakousku, v roce 1871 Vítkův Hrádek navštívil korunní princ Rudolf. Podle pověsti se na hradě občas vyskytuje Žlutá paní,“ uvedl Miroslav Kovačičin z občanského sdružení Vítkův Hrádek, které bylo založeno v roce 1998.

V letech 1999 až 2003 členové občanského sdružení hrad stavebně zaměřili, vznikla studie na jeho využívání, stavebně technický a stavebně historický průzkum, projekty statického zabezpečení a následně byly zahájeny záchranné práce na věži hradu. Majitel panství kníže

Schwarzenberg uvnitř hradní věže zřídil kamenné schodiště, po němž se dalo vystoupat až k hornímu okraji věžního zdiva.

V letech 2004 až 2005 došlo ke komplexní rekonstrukci hradu, hradeb, vybudování vyhlídkové plošiny a postupně tu členové spolku spárují zdiva věže, hradby, natírají dřevěné konstrukce. Zhruba taková je současnost. Rok 2005 byl rokem významného výročí – 200 let od narození Adalberta Stiftera, který na hrad rád chodil a častokrát ho zmínil v některém ze svých románů.

„Naším cílem je vybudovat galerii, která bude dokumentovat život na obou stranách hranice v minulosti i současnosti, vybudovat zděné toalety a vrt na vodu. Dále chceme prohlubovat přeshraniční spolupráci s rakouskými partnery a hradem Pieberstein a Spolkem hrady na Malší,“ uvedl Kovačičin.

Podle pověsti se na hradě občas vyskytuje Žlutá paní," uvedl Miroslav Kovačičin z občanského sdružení Vítkův Hrádek, které bylo založeno v roce 1998.

ZA VOKEM A ZÁVIŠEM DO VYŠŠÍHO BRODU

TEXT KAREL ČERNÝ FOTO TURISTICKÝ SPOLEK LIPENSKA A CISTERCIÁCKÉ OPATSTVÍ

Když se někdy budete toulat v okolí Českého Krumlova či Rožmberka nad Vltavou, nebo budete na dovolené či výletě u lipenské vodní nádrže poblíž Frymburku nebo Lipna nad Vltavou, obětujte pár kilometrů a zajed'te si do Vyššího Brodu. A navštivte místní klášter. Můžete si vybrat ze dvou prohlídkových tras a obě stojí za to.

Nejdřív se ale na chvíli posad'te na nádvoří a přenechte se v duchu do 13. století. Legenda říká, že tehdy tu bývala jen malá kaplička, kterou chtěl navštívit představitel rodu Vítkovců Vok z Rožmberka (předek toho Voka z filmu Svatby pana Voka). Málem se ale utopil v rozvodněné Vltavě, a jak polykal andělíčky, slíbil, že když se dostane na břeh živý, nechá postavit klášter. Svůj slib splnil. I když k tomu měl pravděpodobně i jiné důvody než okamžitý nápad - minimálně ty, že přítomnost cisterciáků krajině i lidem na jeho panství jenom prospěje. Bývaly tady totiž jen lesy plné vlků a medvědů, a jen jedna z mála obydlených osad se jmenovala právě Hohenfurt, ne-

boli Vyšší Brod (název byl z německého „zu dem hohen furt“, neboli „u vysokého brodu“). Ať tak nebo tak, výsledkem bylo, že 1. června 1259 byl skutečně vyšebrodský klášter za účasti pražského biskupa Jana III. oficiálně založen. Jeho fundátorem (tedy osobou, která celou akci iniciovala a materiálně zaštitila) byl jmenován Vok, a to s výslovným souhlasem své manželky, připojeni jsou také jeho příbuzní Vítek a Budivoj z Krumlova.

Několik dalších staletí se pak klášter víceméně v poklidu rozvíjel, přestál bez úhony i husitské bouře a třicetiletou válku. Až přišlo 20. století a s ním problémy. Nastaly pár let po skončení 1. světové

The image shows the interior of a Gothic church, likely the Basilica of Santa Maria della Spina in Linciano. The architecture features a high, ribbed vaulted ceiling and tall, slender columns. The focal point is a highly ornate, multi-tiered altar with a central crucifix and various religious figures. A large, multi-tiered chandelier hangs from the ceiling. The lighting is warm and focused on the altar area.

Němci využívali klášter jako depozitář nakradených cenností pro připravované vůdcovo muzeum německé kultury v Linci.

války a po vzniku první republiky. Klášter byl zatížen nucenými válečnými dluhy, a tak když se v roce 1925 stal jeho opatem tehdejší kaplan v Boršově Tecelín Jaksch, zdědil i čtyř a půl milionový dluh. Během dvou let si s ním ale dokázal poradit a zdálo se, že klášter bude opět na vzestupu. Jenže přišla 30. a 40. léta a s nimi nacismus - v roce 1941 byl klášter zrušen, mniši museli odejít, jeho prostory obsadilo gestapo a zvláštní jednotky SS ho pak celý natřely nazeleno. Němci využívali klášter jako depozitář narkradených cenností pro připravované vůdcovo muzeum německé kultury v Linci. Ke konci války se stal nouzovým ubytováním pro německé uprchlíky z tehdejší Besarábie (dnes Moldávie) a poté lazaretem Wehrmachtu. V červnu 1945 se do kláštera vrátil opat Tecelín a začal ho znovu obnovovat. Ovšem jen na pár let. Už v červenci 1948 byl donucen opustit republiku a o necelé dva roky později byl klášter opět zrušen. V květnu 1954 opat Tecelín v nemocnici v Grazu zemřel. Z kláštera mezitím zmizela nemalá část věcí a hrozilo mu, že si z něj místní JZD udělá sklad zemědělské techniky. Naštěstí to ale neprosadilo a z části kláštera se stalo muzeum. Zpět církvi se vrátil až v roce 1990.

OD BÉLY K ZÁVIŠOVI

Klášter sám je jedna z nejvýznamnějších památek, která v Česku je, a taky jednu z nejvýznamnějších památek uchovává. Je jí Závišův kříž, drahocennost srovnatelná významem s korunovačními klenoty. Závišův se kříž jmenuje podle toho Záviše z Falkenštejna, který se stal nejdříve manželem královny Kunhuty a jedním z nejvýznamnějších mužů království a nakonec popraveným psancem. Poklad, v jehož těle je kus dřeva z kříže, na němž byl ukřižován Kristus, s ním původně neměl nic společného. Zlatníci ho vyrobili jako korunovační kříž Bély IV. z arpádovské dynastie. Jenže dcera tohoto Bély byla maminkou Kunhuty a za tou utekla kvůli domácím válkám do Prahy i s korunním pokladem. A tak se kříž přes Kunhutu dostal k Závišovi, který ho v době své největší moci daroval právě klášteru. Jeho věrnou kopii můžete vidět při jednom z prohlídkových okruhů. Kromě toho si například prohlédnete kostel, kaple sv. Benedikta, sv. Bernarda a Panny Marie či knihovnu čítající na 70 tisíc svazků. Více o klášteře najdete na www.klastervyssibrod.cz a www.mestovyssibrod.cz.

LIPENSKÁ KUCHYNĚ JE NA SUROVINY BOHATŠÍ NEŽ TA ŠUMAVSKÁ

TEXT PAVEL PECHOUŠEK FOTO TURISTICKÝ SPOLEK LIPENSKA

Anna Kohoutová je odbornicí na kuchyni jižních Čech. Oproti typické šumavské kuchyni je kuchyně Lipenska bohatší na používané suroviny.

Kuchařské recepty byly jejím osudem odjakživa. Otec Anny Kohoutové vystudoval hotelovou školu a svou dceru vedl od dětství k umění vařit a stolovat. Maminka ji také s velkou trpělivostí zapojovala do svého kuchtění. „Díky ní jsem pochopila, že to není řehole, ale zábava a záliba. Někdy na střední škole jsem si začala v antikvariátech kupovat kuchařky a četla jsem si v nich jako v detektivce. A to mě drží stále. V každém městě, kam zavítám, se snažím najít nějaký poklad a podle něho vařit,“ uvedla Kohoutová

Na svém facebookovém profilu - Recepty ze šumavské vesnice – zveřejňuje tipy na šumavském vaření, pů-

vodní recepty i postupy. „Chci, aby čtenáři našli inspiraci, ale aby se i seznámili s historií a tradicí Šumavy,“ uvedla Kohoutová. Stránka je proložená i pověstmi, fotografiemi a zajímavostmi z celé oblasti. „Původní stránku sledovalo přes 11 tisíc lidí, hackeři mi stránku v září sebrali, ale založila jsem novou, pod stejným názvem a lidé už se ke mě zase vrací,“ uvedla s tím, že v současné době připravuje kuchařky, které vyjdou v příštím roce.

Co se podle ní lipenské kuchyně týká, má příchutí jižních Čech a Rakouska. Hlavní suroviny jsou brambory, zelí, houby a ryby. Ze sladkostí koblížky, vdolky, borůvkové koláče a omáčka žahour. Z polévek je asi neznámější kulajda.

„Oproti typické šumavské kuchyni je ta lipenská bohatší na používané suroviny,“ prozrazuje Anna Kohoutová

„Oproti typické šumavské kuchyni je ta lipenská bohatší na používané suroviny. Více se zde objevuje smetana, máslo, bílá mouka. Třeba římovští hadi, měchura a hnětynky se pekly jen z nejlepší mouky,“ uvedla. Opmenout nelze ani ryby, které se připravují na různé způsoby a jsou opravdu gurmánským zážitkem.

Lipenská kuchyně se měnila podle toho, jak dostupné byly suroviny a jak přicházely na trh. „Ryby pečené i smažené, zvěřina po panském i prostém způsobu, šťouchané brambory s kysaným zelím, tady zvaná lepenice, smetanová polévka kulajda nebo lívance s rozvařenými borůvkami,“ jmenuje Kohoutová recepty, které procházely vývojem a mnohdy už podlely moderním trendům. Své zastoupení v nynějších lipenských restauracích má ale stále například i pokrm zvaný kočičí svatba, což je směs hrachu a krupek s osmaženou cibulkou a česnekem.

VDOLKY S JABLKY

(Horní Vltavice)

Vdolečky jsou moc dobré, mohou se péct v troubě (potřít sladkým mlékem) nebo smažit v oleji. **Suroviny:** 50 dkg polohrubé mouky, 1 droždí (kvásek), asi 1/4 l vlažného mléka, 6 lžic cukru, 3 lžice rozpuštěného másla, 1 vařený rozstrouhaný brambor, 1 žloutek, špetka soli, 3 jablka nakrájená na malé kostičky, skořice, vanilkový cukr. Do mouky dáme cukr, skořici, vanilkový cukr, promícháme a přidáme ostatní suroviny. Nakonec zapracujeme jablílčka a necháme asi 1 hodinu kynout. Po vykynutí tvarujeme vdolečky, které necháme ještě 15 minut kynout. Pečeme buď v troubě potřené sladkým mlékem (185 °C) nebo smažíme. Po vychladnutí sypeme cukrem se skořicí a dáme kopeček kysané smetany.

STOŽECKÉ KOLÁČE

40 dkg pol. mouky, 10 dkg hladké mouky, 10 dkg másla, 10 dkg sádla, 12 dkg moučkového cukru, 2 dcl mléka, 2 žloutky, droždí (kvásek). Ze surovin vypracujeme hladké těsto, které dáme kynout. Tvarujeme koláčky, které plníme libovolnou náplní. Pečeme v horké troubě asi 10 minut.

KŘTINOVÉ KOBLIŽKY

(Stožecko)

Suroviny: 50 dkg hladké mouky, 5 bílků, 1/8 l sladké smetany, 2 polévkové lžice rumu, 10 dkg cukru, 1 lžička amonia, marmeláda. Vypracujeme hladké těsto, které necháme odpočinout. Vyválíme polovinu, naznačíme kolečka, doprostřed dáme marmeládu a přikryjeme druhým vyváleným dílem. Nebo uděláme kolečka jen na polovině těsta a druhou polovinu přehneme. Vykrojíme, zatlačíme vidličkou po obvodu a smažíme v oleji. Horké cukrujeme.

DALŠÍ ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU NA LIPENSKU VYŽADUJE NOVÉ IMPULZY

TEXT ONDŘEJ ŠPAČEK, RADEK CHALOUPKA FOTO TURISTICKÝ SPOLEK LIPENSKA

Lipensko, a zejména pak přímo Lipno nad Vltavou, patří na domácím trhu již několik let mezi nejúspěšnější destinace cestovního ruchu. Cesta k němu vyžadovala vizi, aktivní přístup a odhodlání využít jedinečný turistický potenciál tohoto území. Jeho další rozvoj však vyžaduje nové impulzy, které z Lipenska pomohou vytvořit atraktivní a konkurenceschopnou destinaci cestovního ruchu evropského významu.

Zachovalá příroda, Lipenská přehrada a množství kulturních a historických památek v okolí vytváří z Lipenska místo s vysokým potenciálem pro rozvoj cestovního ruchu. Na rozdíl od mnoha jiných míst České republiky celoročně. Z aktuálních statistik vyplývá, že více než 75 % návštěvnosti celého Lipenska se koncentruje přímo v Lipně nad Vltavou. Horský areál na

Kramolíně se zas postupně zařadil do první trojky nejnavštěvovanějších lyžařských středisek v Česku. Úspěch Stezky v korunách stromů se stal příkladem pro budování obdobných turistických cílů v České republice. A k propagaci regionu rovněž přispěl úspěšný projekt olympijského parku Rio-Lipno, který mimo to znamenal i velký ekonomický přínos. Vývoj

v Lipně nad Vltavou však bohužel kontrastuje s ostatními lipenskými obcemi.

Mezi nejpalčivější problémy regionu patří odliv ekonomicky aktivního obyvatelstva, stárnutí populace, nedostatky v občanské vybavenosti a nabídce veřejných služeb, dopravní dostupnost a nakonec i nabídka práce. Stěží lze předpokládat, že se v regionu Lipenska mohou výrazněji uplatnit jiné ekonomické aktivity, než je cestovní ruch a na něj navazující odvětví. Důležitým předpokladem pro nastartování rozvoje Lipenska je nalezení konsensu mezi zájmy ochrany přírody a cestovním ruchem – tedy umožnění přiměřeného udržitelného ekonomického rozvoje území.

Především v oblasti horního Lipenska chybí vhodná infrastruktura pro zimní turistiku či jiné volnočasové aktivity pro celoroční využití. Mezi vhodné rozvojové impulzy tak patří například dlouho diskutovaný záměr vybudování komplexního páteřního ekologického dopravního systému Šumavské elektrické dráhy (ŠED). Ten by například obce na levém břehu přehrady propojil železniční tratí či horní Lipensko s rakouským Hochfichtem lanovou dopravou.

Vytvoření úspěšné a atraktivní destinace cestovního ruchu není nikdy výsledkem náhodného vývoje, ale vyžaduje dlouhodobou koncepční a systematickou spolupráci veřejného, soukromého a neziskového sektoru. V rámci ní se pak daří překonávat nedostatky v komunikaci a důvěře všech stran. Z toho hlediska bylo důležitým milníkem z hlediska dalšího vývoje založení Turistického spolku Lipenska.

Pokud chce být Lipensko významnou atraktivní evropskou destinací cestovního ruchu, je nezbytné využít přirozených vazeb na Český Krumlov jako na jeden z nejatraktivnějších turistických cílů v Česku. Nabídka obou destinací ke společné spolupráci přímo vybízí a její nevyužití by bylo promarněnou příležitostí. Jen do roku 2022 může tato spolupráce dle rámcových počtů obou destinací přinést nárůst výtěžků z cestovního ruchu minimálně o 50 % a do roku 2030 by se tento nárůst ještě více než zdvojnásobil.

Naplnění vize, která z Lipenska vytvoří konkurenceschopnou a celoročně atraktivní destinaci pro místní obyvatele i návštěvníky, tedy představuje naprosto reálný záměr definující budoucí směr celého území.

LIPENSKO MÁ IDEÁLNÍ PODMÍNKY PRO ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU

TEXT PAVEL PECHOUŠEK FOTO TURISTICKÝ SPOLEK LIPENSKA

Po Praze je Lipensko druhou nejatraktivnější lokalitou v České republice. Dovolenu na Lipensku vyhledávají především rodiny s malými dětmi nebo dětmi předškolního věku.

Potenciál správního obvodu Český Krumlov je pro rozvoj cestovního ruchu mimořádný, s výjimkou hlavního města Prahy nejvyšší v České republice. Území správního obvodu Český Krumlov má zcela mimořádný potenciál, jak atraktivit cestovního ruchu, tak ploch a linií vhodných pro rozvoj. Zcela unikátní postavení je zřejmé i v případě, kdy porovnáme deset nejvýznamnějších správních obvodů v České republice hodnocených podle potenciálu cestovního ruchu.

Součástí zpracování Strategie rozvoje území Svazku Lipenských obcí bylo i terénní dotazníkové šetření, které se uskutečnilo v zimní etapě (8. 3. – 11. 3. 2016) a v letní etapě (30. 6. – 3. 7. 2016). V dotazníkovém šetření byly stanoveny čtyři cílové skupiny respondentů – místní obyvatelé, návštěvníci, firmy a představitelé samosprávy, celkově se ho zúčastnilo 384 respondentů.

Z pohledu veřejné správy, kterou zastupovali zpra-

vidla starostové obcí, byly mezi nejčastějšími problémy mikroregionu zmiňováno stárnutí obyvatel a odchod mladých obyvatel do městských center, nedostatek kvalifikované pracovní síly a nadměrný stupeň ochrany přírody a krajiny, který často brání rozvoji území. Mezi pozitivy byly zmiňovány atraktivita obce pro turisty a strategická poloha obcí, dobrá občanská vybavenost a dlouhodobá politická stabilita.

Pro podnikatelské subjekty je největší výhodou mikroregionu jeho atraktivnost, naopak největším problémem je nedostatek kvalifikované pracovní síly, nedostatečná nabídka spojů veřejné dopravy a nedostatek vhodných pozemků pro podnikatelské příležitosti. Řada místních firem plánuje v horizontu tří let svůj další rozvoj. Vliv na vývoj podnikání v mikroregionu Lipenska má celá řada faktorů. Hlavní pozitivum vidí firmy především v atraktivitě oblasti (30

Hodnota potenciálu cestovního ruchu v 10 nejvýznamnějších SO ORP v České republice

Pořadí	SO ORP	Potenciál cestovního ruchu v bodovém vyjádření		
		celkový	atraktivit	ploch a linií
1.	Český Krumlov	2 580	1 770	810
2.	Liberec	1 910	1 400	510
3.	Plzeň	1 895	1 335	560
4.	Sušice	1 880	1 300	580
5.	Česká Lípa	1 825	1 265	560
6.	České Budějovice	1 795	1 505	290
7.	Znojmo	1 790	1 415	375
8.	Brno	1 785	1 185	600
9.	Klatovy	1 795	1 505	290
10.	Trutnov	1 725	1 090	630

Zdroj: Ústav územního rozvoje, 2010.

%) a její propagaci (18,3 %). Negativně naopak podle firem ovlivňuje podnikání v regionu především nedostatek kvalitní a kvalifikované pracovní síly (38,5 %). Jako další problém uváděli podnikatelé vysokou konkurenci (15,4 %) nebo snižující se kupní sílu obyvatel a návštěvníků (23,1 %). Skutečnost, že je Lipensko závislé na cestovním ruchu, dokazuje průzkum mezi firmami. Výhradní nebo částečnou závislost na příjmech z cestovního ruchu potvrzuje 85,7 % firem, zbývajících 14,3 % firem má jiné příjmy mimo sektor cestovního ruchu. Cestovní ruch a návštěvníci mají podstatný vliv na fungování firem v mikroregionu.

Místní obyvatelé hodnotí na Lipensku kladně blíž-

kost přírody a klidný životní styl. Jako problém vnímají nedostatečnou nabídku pracovních míst. Řada místních občanů velmi pozorně vnímá přínosy, které plynou z rozvoje cestovního ruchu na Lipensku. Lidé nejčastěji považují za svůj domov obec (36,7 %), ve které bydlí, což je pro rozvoj každé obce velmi příznivý výsledek. Bohužel stejné procento respondentů se omezuje na svůj dům nebo byt, což bývají lidé, kteří se neúčastní veřejného života v obci, často se jedná o obyvatele, kteří v obci nebydlí dlouho. S myšlenkou domova se obyvatelům mikroregionu Lipenska nejčastěji pojí slovo „klid“ a „příroda“. Další klíčová slova znázorňuje tzv. slovní mrak.

Přínosy cestovního ruchu vnímají místní obyvatelé jako důležité (71,4 %), přičemž 38,6 % vnímá přínosy jako zásadní a 31,8 % je schopnost akceptovat, že z cestovního ruchu plynou nějaké přínosy. Rezidenti považují za atraktivitu ve svém okolí Stezku korunami stromů, Vítkův hrádek, vodní nádrž Lipno a přírodu. Nejhůře hodnotí rezidenti v mikroregionu finanční služby (banka, bankomat) a služby veřejné dopravy, ať už z hlediska pokrytí, jízdního řádu, kapacity či kvality. Naopak nejlépe jsou hodnoceny poštovní služby a vzdělávací služby.

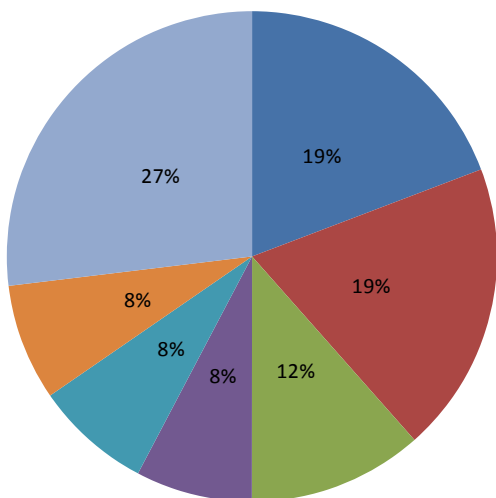
Návštěvníci vybírají destinaci Lipensko především z důvodu trávení aktivní dovolené nebo relaxace. Nejčastěji se jedná o rodinnou dovolenou nebo o trávení volného času s přáteli a do mikroregionu přijíždějí především po předchozí zkušenosti nebo na doporučení svých známých. Převážně cestují na Lipensko individuální automobilovou dopravou a ani příjezdové cesty nehodnotí negativně. Většina ná-

Slovní mrak vystihující slova pojící se s domovem na Lipensku

Zdroj: Vlastní zpracování, 2016.

Slabé stránky mikroregionu Lipenska z pohledu zástupců veřejné správy

Nevyhovující pracovní síla	19,23
Nedostatečná dopravní infrastruktura	19,23
Nepříznivé podnikatelské prostředí	11,54
Nedostatečná aktivita pro turisty	7,69
Nevýhodná poloha	7,69
Vysoký stupeň ochrany přírody a krajiny	7,69
Jiné	26,92

Zdroj: Vlastní zpracování, 2016

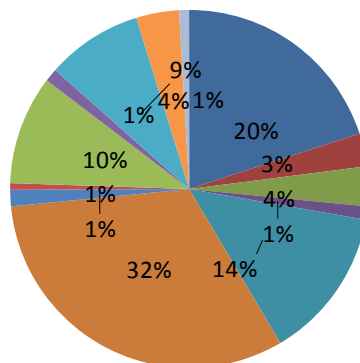
vštevňníků přijíždí buď na jeden den bez přenocování, nebo na celý týden.

Očekávání, se kterými návštěvníci do destinace Lipensko přijeli, se různila, nicméně nejvíce převládala relaxace a odpočinek (27,9 %), následováno aktivní dovolenou (25,1 %). To ukazuje na fakt, že Lipensko je destinací, která dokáže nabídnout jak odpočinek, tak i aktivně strávený volný čas. Většinou však dochází ke skloubení obojího. S odstupem vyšším než 10 % následoval pobyt v přírodě a čas strávený s rodinou a přáteli. Lipensko je oblastí vyhledávanou cyklisty, tuto skutečnost potvrdilo i jednoznačně kladné hodnocení infrastruktury pro cyklisty. Celkově je 98,8 % dotázaných s infrastrukturou pro cyklisty buď úplně (48,8 %) nebo spíše (50 %) spokojeno. Lipensko je turisticky atraktivní lokalita v zimě i v létě a lidé se sem rádi vrací. Poprvé zde bylo 31 % dotázaných, jinak většina oslovených zde byla již v minulosti. Podruhé nebo potřetí tu bylo cca 30 % dotázaných a opakovaně v létě i v

zimě sem jezdí celá pětina oslovených (22,8 %). Dovolenu na Lipensku vyhledávají především rodiny s dětmi, a to s malými, 29,8 % jsou rodiny s dětmi předškolního věku nebo školáky, 24,9 % jsou rodiny se školáky nebo staršími dětmi. Lipensko je destinací pro dovolenou s partnerem (21,5 %) nebo pro čas strávený s přáteli (14,2 %). Pouze malá část oslovených sem přijela v rámci organizovaného zájezdu, v rámci akce pořádané školou nebo sami bez doprovodu rodiny nebo přátel.

Mikroregion Lipensko je území obklopující lipenskou přehradní nádrž a horní tok Vltavy podél státní hranice s Rakouskem a Bavorskem. Svazek Lipenských obcí tvoří území jedenácti obcí, ve kterých žije více než 11 tisíc obyvatel. Tento dobrovolný svazek obcí byl založen před čtvrtstoletím, dne 4. června 1991 a dnes se rozkládá na území dvou správních obvodů obcí s rozšířenou působností Český Krumlov a Prachatice.

Tři faktory ovlivňující spokojenost místních obyvatel v mikroregionu

Klidný život	20
Dobré mezilidské vztahy	2,99
Přítomnost turistů v obci pro jejich ekonomický přínos	3,58
Přítomnost turistů v obci pro jejich kulturní přínos	1,19
Příznivé životní prostředí	13,73
Blízkost přírody	31,94
Dostatek pracovních příležitostí	1,49
Zajištění zdravotní a sociální péče	0,6
Existence mateřské a základní školy	9,85
Kulturní a společenský život	1,19
Sportovní vyžití	8,66
Vzhled obce	3,88
Jiné	0,9
	100

Zdroj: Vlastní zpracování, 2016.

V PŘÍŠTÍM ČÍSLE
SE MŮŽETE TEŠIT
NA TOK TETŘEVA.
S FOTOGRAFIEMI
ŠUMAVSKÉHO LESNÍKA
MARKA DRHY.

ZAŽIJTE STEZKU KORUNAMI STROMŮ V ZIMĚ

TEXT STEZKA KORUNAMI STROMŮ **FOTO** STEZKA KORUNAMI STROMŮ

Děti ji milují a rodiče si jí užívají, každý si tu najde to své, a to i během zimy. Stezka korunami stromů nabízí možnost pozorovat les z netradičního úhlu pohledu, nepřekonatelný rozhled, překonání sebe sama při strachu z výšek, jeden z nejdelších suchých tobogánů v ČR. Vydat se do korun stromů a pozorovat okolí není totiž úplně všední záležitost a už vůbec ne v zimě.

Stezka korunami stromů je otevřena již 5. sezónu a za tu dobu ji navštívilo více než jeden a půl miliónu návštěvníků. V tuzemsku se jedná jednoznačně o fenomén. Pokud jste tam ještě nebyli, stojí to opravdu za to. Celá Stezka korunami stromů je bezbariérová a tudíž vhodná jak pro handicapované, tak i rodiny s malými dětmi ještě v kočárku. Z vrcholu 40metrové vyhlídkové věže je nepřekonatelný rozhled nejen po

Lipně, ale i Šumavě. Za dobré viditelnosti není problém zahlédnout i Alpy. Ti větší se na trase zabaví a vyzkouší svojí odvalu na adrenalinových zastávkách. Zvědavější návštěvníci ocení naopak vzdělávací tabule, ze kterých lze čerpat vědomosti o hospodářském využití lesa. Celá stezka měří 675 m a návštěvníkům kromě nádherných výhledů a možnosti poznat život v korunách stromů nabízí i nejdelší suchý tobogán v ČR.

NOVOROČNÍ VÝSTUP 1. LEDNA 2017

Novoroční výstupy na Stezku korunami stromů se staly tradicí, které se každý rok zúčastňuje stále více lidí. I první den roku 2017 bude mít Stezka korunami stromů otevřeno a lze se na ni vypravit. Na Nový rok se bude na Stezce korunami stromů zdarma rozdávat nealkoholický punč a každý, kdo přijde, získá pamětní list. Děti budou po trase bavit kejklíři, žongléři nebo akrobaté na chůdách.

VÁNOČNÍ SVÁTKY 25. A 26. PROSINCE 2016

Stezka korunami stromů Lipno má otevřeno i během vánočních svátků. Je to ideální místo na společný vánoční výlet. Vezměte s sebou babičku s dědou, kamarády nebo známé. Vystoupat na Stezku zvládne totiž opravdu každý. „Do výšky čtyřiceti metrů nad zemí se dostanete s kočárkem

nebo i na invalidním vozíku,“ zmiňuje výhody konstrukce ředitel Stezky Filip Pekárek a dodává, že dvou až šestiprocentní stoupání téměř nepocítíte. Díky ochranným sítím z ní skvěle vidí všichni, a to i děti.

Na Boží hod bude na Stezce probíhat vánoční nadílka. Mezi 12. a 14. hodinou lze na Stezce potkat anděly, kteří budou rozdávat dárky.

„Ti, kdo vyrazí lyžovat na Lipno, mají ideální příležitost poznat Stezku korunami stromů za úplně jiných podmínek,“ láká Pekárek. „Po předložení Lipno.card na pokladně Stezky získáte zvýhodněné vstupné o 20 procent. „Vyrazit na zimní Stezku můžete rovnou také z lyžování, s Lipno.card máte totiž zdarma jak zdejší úschovnu lyží, tak i zapůjčení outdoorové obuvi pro pohodlnou a bezpečnou vycházku.“

Zdarma mají držitelé Lipno.card navíc ještě dopravu tzv. stezkabusem. Tyto bonusy platí během zimní sezóny 2016/2017, tj. do 31. března 2017.

„Ti, kdo vyrazí lyžovat na Lipno,
mají ideální příležitost poznat
Stezku korunami stromů za úplně
jiných podmínek,“ láká Filip Pekárek.

11 / 02 / 2017
od 8:00

Černá v Pošumaví

2. ročník extrémního závodu na sněhu a ledu

Lipno Ice Marathon – extrémní závod, pro ty, kteří si chtějí prověřit sami sebe v těch nejtěžších podmínkách.

Teplota vzduchu: až -20°C — Nadmořská výška: 729 m n. m. — Terén: led, sníh, nebezpečný

- MARATON 42 km
- PŮLMARATON 22 km
- YOUNG GUNS maraton 10 km

Registrace a více informací na:
WWW.ICEMARATHON.CZ

JESTŘÁBÍ
CAMP

ŠUMAVSKÝ
PRAMEN

DAKINE

www.hyze.cz

NaLed.cz

V ceně startovného:

účast v závodě, věcné ceny,

bivak v extrémních podmínkách ve vlastních stanech, školení o bezpečnosti, afterparty a po dokončení závodu nenahraditelný pocit vítězství.

 MAXANT
***hotel

Zimní dovolená na Lipně – užijte si lyžování i wellness! **U nás je možné obojí!**

- výhodné rodinné zimní balíčky s LipnoCard pro výhodnější skipasy
- vlastní wellness centrum s bazénem
- finská i parní sauna, whirlpool, masáže, kosmetické služby
- lyžařský areál Lipno v blízkosti hotelu
- skibus zdarma

Hotel Maxant *Superior / Frymburk 80 / www.hotelmaxant.cz**

DŮLEŽITÉ KONTAKTY NA LIPENSKU

KRIZOVÉ SITUACE

Integrovaný záchranný systém 112
Záchranná služba 155, **Policie** 158, **Hasiči** 150
Horská služba 1210; 380 736 081, 602 142 235
Horská služba Nová Pec: 388 336 202
Obvodní oddělení Policie Horní Planá + 420 380 738 234
Obvodní oddělení policie Lipno nad Vltavou 380 736 275
Hasiči Frymburk 950 238 111
Havarijní služba pro motoristy ÚAMK 1230
Pomoc motoristům nonstop ABA 1240
Vodní záchranná služba Lipno +420 606 116 001
Vodní záchranná služba Dolní Vltavice +420 606 270 047

INFOCENTRA

Informační středisko Stožec
Stožec 68, 384 44
Tel.: 388 335 014, 731 530 466
Infocentrum Černá v Pošumaví
Černá v Pošumaví 30, 382 23
Tel.: 725 949 849
Infocentrum Lipno
Lipno nad Vltavou 87
382 78 Lipno nad Vltavou
Tel.: 380 736 053, 731 410 800
Destinační management LIPENSKO o.p.s.
Lipno nad Vltavou 118
382 78 Lipno nad Vltavou
Tel.: 724 901 901
MěKZ a infocentrum Vyšší Brod
Náměstí 104, 382 73 Vyšší Brod
Tel.: 724 336 980, 380 746 627
Infocentrum Nová Pec
Nové Chalupy 41, Nová Pec, 384 62
Tel.: 602 391 223
Kulturní a informační centrum Horní Planá
Náměstí 8, 382 26 Horní Planá
Tel.: 380 738 008
Informační centrum Frymburk
Náměstí 5 – budova muzea, Frymburk 382 79
Tel.: 724 966 060
Infocentrum Rožmberk nad Vltavou
Hotel U Martina
Tel.: 380 749 745

LÉKÁRNY

Lékárna Lipno nad Vltavou
Tel.: 602 637 407, www.lekarnalipno.cz
Lékárna U Lva - Frymburk
Frymburk 193, Tel.: 777 468 803
Lékárna U Lípy - Vyšší Brod
Míru 223, Tel.: 380 746 900
Lékárna U Aeskulapa - Loučovice
Loučovice 290, Tel.: 380 748 214

TAXISLUŽBY

Taxi Němec: 605 013 234
Taxi Lipensko: 606 424 242
Taxi Lipno-Frymburk: 606 424 242
Taxi Lipno Transfers: 721 498 808
Taxi Penzion Jantar: 777 636 666
Sos Non Stop Taxi: 775 626 200

BANKOMATY

Bankomat MONETA Money Bank Horní Planá
Bankomat KB Černá v Pošumaví
Bankomat KB Frymburk
Bankomat České spořitelny Lipno nad Vltavou
Bankomat ČSOB Lipno nad Vltavou
Bankomat KB Lipno nad Vltavou
Bankomat KB Vyšší Brod
Bankomat České spořitelny Vyšší Brod

AUTOSERVISY

Karel Straka, Lipno nad Vltavou
Tel.: 606 624 838
Opravná aut p. Petr Štěrba, Černá v Pošumaví
Tel.: 380 744 109
Opravná aut p. Toncar, Horní Planá
Tel.: 728 048 200 (606 050 546)
Autoservis - odtahová služba Frymburk
Miloš Králík 602 454 954
Autoservis-pneuservis-odtahová služba
Michal Želechovský, Frymburk 171
Tel.: 723 779 289
Odtahová služba
Tel.: 737 139 495

ČERPACÍ STANICE

Čerpací stanice Horní Planá
Tel.: 380 738 289, otevírací doba 6:30 – 20:00
Benzinová pumpa Černá v Pošumaví
Tel.: 380 744 206, otevírací doba 7:00 – 19:00
Čerpací stanice LPG Černá v Pošumaví
Tel.: 774 496 788, otevírací doba 8:00 – 19:00
Benzina Frymburk
Tel.: 380 735 197, otevírací doba 6:00 – 20:00
Čerpací stanice Lipno nad Vltavou
Tel.: 602 646 531, otevírací doba 7:00 – 19:00
Benzina Vyšší Brod
Tel.: 380 746 134, otevírací doba 5:00 – 22:00
RoBiN OIL Rožmberk nad Vltavou
Tel.: 380 749 766, otevírací doba 7:00 – 19:00

POŠTY

Stožec, Tel.: 388 335 125
Nová Pec, Tel.: 388 336 041
Horní Planá, Tel.: 380 738 110
Černá v Pošumaví, Tel.: 380 744 110
Frymburk, Tel.: 380 735 111
Lipno nad Vltavou, Tel.: 380 736 267
Loučovice, Tel.: 380 748 111
Vyšší Brod, Tel.: 380 746 550
Rožmberk nad Vltavou, Tel.: 380 749 809
Hořice na Šumavě, Tel.: 380 737 110

PŘEVOZY

Převoz Horní Planá - Bližší Lhota
Tel.: 723 589 565
Převoz Dolní Vltavice - Kyselov
Tel.: 775 183 185
Převoz Frymburk - Frýdava
Tel.: 602 305 911

JEDNOTA

DRUŽSTVO SPOTŘEBITELŮ V KAPLICI

coop

SKUPINA COOP

Vaše prodejny *s českou tradicí*

Zisk investujeme zpět do regionu

Třídíme odpady

Prodáváme potraviny z našeho regionu

Zaměstnáváme místní obyvatele

Podporujeme místní organizace

Poskytujeme méně dostupné služby

coop TERNO coop TIP coop TUTY coop JEDNOTA coop STAVEBNINY PŘÍMÁRA coop VELKOBOCHOD

NAŠE SLUŽBY

**Platba složenek
a ukládání peněz
na účet**

**Prodej sázenek
a losů**

Výběr hotovosti

**Dobíjení mobilních
telefonů**

COOP Mobil

Platba kartou

**Věrnostní
čipová karta**

**Prodej
vyhrazených léčiv**

www.jednotakaplice.cz

**Stezka
korunami
stromů**

Lipno

Zážitek z jiné perspektivy

Bezbariérová
Stezka korunami stromů
s jedinečným
výhledem na Lipno

www.stezkakorunamistromu.cz